

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 6. heinäkuuta 2009

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 7 54. vuosikerta

Omatoimimatka Karjalassa kannattaa kokea

Monet lehtemme lukijat ovat osallistuneet lukuisille Karjalaan suuntautuville etukäteen hyvin suunnitelluille kotiseutumatkoihin. Kun kyseessä on monesti kokonaisen linja-autokuorman käsittävä matkaseurue onkin etukäteisjärjestelyt pakon sanelemissa.

Jo toisen kerran teimme Huittisista käsin kuusi päivää kestäneen ns. omatoimimatkan Kannakselle, Pietariin, Syvärille, Aunukseen ja Laatokan Karjalaan. Joukkomme koostui kuudesta henkilöstä, joista useimmilla oli myös henkilökohtaiset siteet menetettyyn kotiseutuun.

Pyhäjärveläisyyttä joukkossamme edustivat **Markku Evala**, **Yrjö Inkinen** ja **Reino Äikiä**, viimeksi mainittu syntynyt Pyhäjärvelä. Autonkuljettaja **Hannu Korpela** omasi edesmenneen äitinsä **Ilmi Korpe-lan**, o.s. **Kopra**, kautta Valkjärveläiset sukujuuret. **Uuno Kulmala** ja **Pekka Lehtinen** ovat puolestaan innokkaita sotahistorian tuntijoita ja lehtemme lukijoita ja ovat lisäksi kartuttaneet tietämystään lukuisilla Karjalan matkoilla.

Tällä kertaa olimme valinneet autoksi 9-hengen kuorma-autoksi rekisteröidyn, entisen palokunnan miehistönkuljetusauton. Vaikka auto oli ulospäin hieman karulta vaikuttava paripyöräinen ajokki, se

osoittautui mahtavaksi menopeliksi oman kuudelle miehelle hyvät matkustustilat ja lisäksi tämmöisellä matkalla tarpeellisille keittoa-ym. varusteille tarvittavat tavaratilat.

Muolaa ja Pietari – petipaikka valmiina

Ensimmäinen yöpyminen oli etukäteen sovittu tapahtuvaksi Muolaan ns. navetahotellissa, jonne saavuimme myöhään illalla.

Saimme kohtalaisen hyvät kahden hengen huoneet uudisrakennuksesta. Hyvin nukutun yön ja maittavan aamupalan jälkeen suuntasimme matkamme kohden Valkjärven Nurmijärven kylää, jossa tutustuimme Hannun äidin entisiin kotitalon maisemiin.

Täältä jatkoimme Raudun kautta Metsäpirttiin, josta mm. Markun Eevan suku oli aikoinaan muuttanut Pyhäjärvelle. Pysähtyessämme lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkillä Yrjö Inkisen ilo oli aitoa havaitessaan katolla olevan kynttilälähdyn olevan täysin alkuperäisessä kunnossa.

Hiekkaisia huonokuntotisia sivuteitä pitkin jatkoimme matkaamme vanhalla rajalla suuntana Pietari.

Hannu Korpela on ollut Pietarissa töissä useaan otteeseen, joten miljoonakaupungin liikenne ei tuottanut vaikeuksia. Alustavasti

Reino Äikiä Pähkinälinnan linnoituksen edessä. Kuva: Yrjö Inkinen.

olimme sopineet inkeriläisen **Villehard Kämärän** luona yöpymisestä. Tervetulo-otustusten ja tulokahvien jälkeen olikin vuorossa iltapala, jonka osittain valmistasimme Suomesta tuomistamme pihveistä ja

muista lisukkeista. Villehard oli keittänyt perunamuusin ja hänen puutarhastaan saimme vihanneksia.

Suomen lippu nostettiin salkoon ja saunomisen myötä valvoimme myöhä-

seen yöhön kuunnellen Villehardin monivaiheista elämäntaivalta niin inkeriläisiin kohdistuvan vainon aikana ja sitten muutosta Vieroon ja sieltä käsin Ruumalle. Venäjälle paluun jälkeen muutto Siperiaan ja

Karjalan korpiin oli edessä. Nyt varsin tyytyväisenä hän elelee perheensä kanssa Pietarin esikaupunkialueella Strelnassa puutarhatilallaan.

JATKU s. 13

Nokia – karjalaisten kaupunki

On ilo nähdä karjalaisia Nokian kesässä ja kuulla tuttua Karjalan kieltä.

Kun viime sotien jälkeen lähes 1300 karjalaista siirtolaista muutti Nokian alueelle, satahämäläinen Nokia sai valtavan voimavaran, joka vahvisti ja rikastutti merkittävästi nokialaisten elämää. Siirtolaisuus on aina kulkenut käsi kädessä kehityksen kanssa. Sen on nyt jo 32 000 asukkaan kasvava ja kehittyvä Nokia huomannut. Karjalaiset ovat olleet jo yli 60 vuotta mukana rakentamassa Nokiaa paremmaksi yhtei-

seksi kodiksemme. Siitä kiitos karjalaisille.

Hyvät heimoveljet ja -siskot, pyhäjärveläiset. Toivotan teidät lämpimästi tervetulleiksi Nokialle. Olette jo odottaneet Pyhäjärvi-juhlia saadaksenne tavata toisianne. Olette täynnä muistoja. Te jos ketkä tiedätte muistojen merkityksen. Tiedätte, että ihmisellä on oikeus muistoihin.

Viihtykää Nokialla!

MARKKU
RAHIKKALA
Kaupunginjohtaja

”Taas tavataan
Pyhäjärven rannalla”

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
Nokialla
18.-19.7.2009

6. heinäkuuta 2009

Säilyykö?

Setä-Pentti mainitsi joskus haastattelussa: "Mitä syvemmällä juuret, sen voimakkaampi kasvu".

Tarinani on varmasti samantapainen kuin monella muulla sotien jälkeen syntyneellä. Jo pikkupoikana jollain tavalla vaistosi, että kaikki ei ole ihan tavallista. Monet naapurit olivat naapureita kahdella tavalla, tuplaten. Oltiin naapureita siinä, mutta silloin tällöin kuuli, että naapureita ollaan oltu joskus ennenkin. Noitermaassa, Pyhäjärvellä, Karjalassa.

Karjalaisuuden kasvu alkoi juurtua.

Lyhyesti kerrottuna, kasvulle on sattunut kaksi voimakasta sateen, kehittymisen aikaa. Ensimmäinen ajokortin saatuani. Tuli tavaksi kuljettaa isä-Veikko pyhäjärvi-juhlisiin lähikuntiin ja vähän pidemmällekin, Lappeenrantaan, Helsinkiä, Poria ja Alavutta myöten. Kesän ohjelmaan pitäjäjuhlat kuuluvat jo itsestään selvyytensä aina kun se on mahdollista. Isää ei tarvitse enää juhlisiin kuljettaa, mutta kipinä jäi.

Toinen voiman kausi alkoi meidän kohdallamme vuonna 1990. Silloin kävimme isän kanssa Pyhäjärvellä ensimmäisen kerran. Matka oli ihmeellisin koskaan kokemani, vaikka monenlaisia paikkoja on tullut nähdä. Jollakin tavalla tuntui, että olimme tulleet tuttuun paikkaan. Olihan koko ikä kuultu tarinoita ja kuvauksia, ei pelkästään kotona vaan juuri Pyhäjärvi-juhlissa, naapureissa, sukulaisten kesken.

Juuret ovat syvällä ja selvillä. Kasvustokin alkaa olemaan melko kypsää.

Asiaa ei laimenna yhtään, että äitini on kotoisin Uudelta- maalta. Ylväästi hän vaali omia juuriaan kodissamme "Hämeen-Satakunnan rajamailla" Mutta kun Pyhäjärvi-lehti tuli, luki sen aina ensin äitini, ja hyvin tarkkaan. Isä sai lehden aikanaan, ei aivan heti.

Kotona ei ikinä tyrkytetty mitään. Ei karjalaisuutta eikä muutakaan. Mutta kysymyksiin vastattiin aina. Niitä kyllä riittikin, mutta enemmän olisi vielä pitänyt tiedustella. Ja ne tarinat lukuisilla kotiseutumatkoilla, ne ovat lisänneet kasvua valtavasti. Vähänkin pitemmillä matkoilla tulee esiin, että auringon ja kauneuden lisäksi on eletty myös synkkiä, pelottavia, vaikeita aikoja. Vaikka kaikki muuttuisi, ihmiset ominaisuuksineen, heikkouksineen- kaan eivät koskaan, lukekaa vaikka Waltarin Sinuheä.

Pyhäjärvi-juhlia järjestellessä olen kokenut, että nyt on ollut toiminnan aika. Viestikapula on siirtynyt meidän haltuumme ja kuljettavaksemme. Kappaleen matkaa sitä viemme eteenpäin. Pitääkö olla huolissaan jatkosta?

Omlle lapsilleni juuret on selvitetty. Olen yrittänyt olla väkisin vettä kaivoon kantamassa. Elossaolevat ovat Vanhallamäellä käyneet. Veikko-Äijä opasti, minäkin jo vähän osaan. Mielestäni karjalaisuudesta ei meillä hirveästi puhuta, lasten mielipide voi olla toinen.

Elämän peruskysymyksiin voi ottaa kantaa ilman kovaa puhettakin. Poikamme perheeseen syntyi viime joulukuussa esikoispoika, meidän ensimmäinen lapsenlapsemme. Minua aletaan sanomaan Äijäksi. Pojalle annettiin nimi. Tuoreen äijän jalat olivat pettää, kyyneleet tulivat silmiin. Nimestä ei oltu meille puhuttu. Pienen ihmisen nimeksi tuli Veikko. Isoäijän mukaan. En osaa olla karjalaisten juurien säilyttämisen puolesta huolissani. En vähääkään.

Tätä lehteä tullaan jakamaan Nokialla runsaasti, koska Pyhäjärvi-juhlat pidetään Nokialla 18.-19.7. Olen saanut olla juhlatoimikunnan puheenjohtajana. Siinä ominaisuudessa toivotan kaikki tervetulleeksi tutustumaan, millaiset juhlat olemme Nokialle aikaan saaneet. Ei tarvitse olla karjalainen tai karjalaisen sukuinen, pelkkä mielenkiinto lähihistorian erikoisiin vaiheisiin riittää.

ESKO PULAKKA

Tehdassaari. Kuva: Nokian kaupunki, viestintä.

Nokia on kasvanut yli 30 000 asukkaan teollisuuskaupungiksi

Nokia on osa muinaista Hämeen heimoaluetta ja kuuluu hämäläismurteiden alueeseen. Toisaalta Nokian alue on kuulunut hallinnollisesti vuosisatojen ajan Satakuntaan, ja taloudellisesti se on ollut osa Ylä-Satakuntaa, sittemmin Pirkanmaata. Historiallisesti Nokia kuuluu Satakuntaan, sen satahämäläiseen alueeseen.

Nokia on muinaisen Pirkkalan pitäjän sydänaluetta, helppokulkuisten harjujaksojen ja ikiaikaisten vesireittien risteyskohtaan syntynyt. Kalaisa Emäkoski houkutteli asukkaita jo varhain. Vanhan Pirkkalan keskus oli tutkimuksen mukaan Nokialla, jossa käy-

tiin vilkasta turkiskauppaa. Nokian vaakunaeläin, Nokianvirran rantaa kiipeävä nokinäästä kuvaa turkiselinkeinon merkitystä.

Pirkkalan pitäjä jakautui vuonna 1922 Pohjois- ja Etelä-Pirkkalaksi. Pohjois-Pirkkala ulottui Tampereen Rajaportille saakka. Tämä itäinen osa, ns. Harjun ja kokunta, liitettiin vuonna 1937 Tampereeseen samalla kun kunnasta tuli kaupala. Vuodesta 1938 nimeksi tuli Nokia.

Kauppala laajeni huomattavasti kahden kuntaliitoksen myötä 1970-luvulla, kun Suoniemen ja Tottijärven kunnat liitettiin Nokiaan. Kaupungiksi Nokia muuttui vuoden 1977 alus-

ta uuden kunnallislain mukaisesti.

Nokiasta on kehittynyt yli 30 000 asukkaan kaupunki Suomen vetovoimaisimmalla kaupunkiseudulla. Kaupungin internetsivut mainostavat: Täällä ovat lähellä sekä kaupungin palvelut ja harrastusmahdollisuudet että monipuolinen luonto. Voimme nauttia samanaikaisesti sekä kauniista asuinympäristöstä, ihmisläheisistä palveluksista ja muista "pienen" kunnan hyvistä puolista että 30 000 asukkaan kaupunkiseudun tasokkaista erikoispalveluista; täältä löytyy muun muassa kylpylähotelli, golfkenttä, jäähalli ja seudun parhaat hiihtoreitit.

Nokian (Pirkkalan) teollistuminen alkoi 1860-luvulla, kun vuori-insinööri **Knut Fredrik Idestam** perusti vuolaan Emäkosken pohjoisrannalle uusinta paperinvalmistustekniikkaa edustaneen puuhiomon.

Tänä päivänä Nokia tunnetaan vahvana teollisuuden kaupunkina, jonka maaperässä ovat Nokia-konsernin juuret. Teollisuus on edelleen tärkeä työllistäjä. Tunnetuimpia nokialaisia tuotemerkkejä lienevät Nokian Renkaat, Nokian Jalkineet ja Nanso sekä paperimerkit Nessu, Embo, Emilia ja Lotus.

Lähde:
www.nokiankaupunki.fi

Taidenäyttelyssäkin kannattaa vierailla

Pyhäjärvi-juhlien yhteyteen Nokian lukiolle kootaan myös tutustumisen arvoinen taide- ja käsityönäyttely.

Osallistujien nimilista oli vielä lehden mennessä viimeistä silausta vaikka, mutta todennäköisesti näyttelleasettajia ovat ainakin seuraavat henkilöt: **Jorma Matikainen, Helga Hemmo, Jaakko Viander, Taimi Nas-kali, Eira Nuukkanen, Maija-Liisa Jokisalo, Leila Ojanen, Hilkka Jäntti, Hannu Pärssinen, Marjatta Rantanen ja Esko Puranen.** Lisäksi mukana on edesmenneen **Heikki Karttusen** töitä.

Näyttelyn työt ovat maalauksia, veistoksia, keramiikkaa, tiffanytöitä, himmeleitä ja käsitöitä.

Majoitusmahdollisuuksia Nokialla juhluvieraille

* **Kylpylähotelli Rantasipi Eden** Osoite: Paratiisikatu 2, 37120 Nokia, puh. (03) 280 1111, fax (03) 342 1800, e-mail: eden.rantasipi@restel.fi, huonevaraukset myös www.hotellimailma.fi

* **Hotelli-Ravintola Iisoppi.** Osoite: Välikatu 20, 37100 Nokia, puh. (03) 3123 1400, www.iisoppi.fi

* **Camping Viinikanniemi.** Osoite Viinikannienkatu, 37120 Nokia, puh. (03) 3413 384, fax (03) 3422 385, info@viinikanniemi.com, www.lomapaikka.net/nokiacampingviinikanniemi

Liikenteenohjaajat opastavat autoilijoita

Pitäjäjuhlia varten on suunniteltu huolellisesti myös ajo-ohjeet ja pysäköintijärjestelyt. Liikenteenohjaajina ja parkkipaikkojen näyttäjinä on kymmenkunta huomioliivit päällä olevaa henkilöä, jotka opastavat juhlatiloihin ja niiden läheisyydessä oleville auto-paikoille.

Liikenteestä ja järjestyksenvalvonnasta vastaava **Lauri Pulakka** sanoo, että pysäköintipaikkoja Nokialla on riittämiin monisatapäisellekin juhla-alueelle.

– Nokia-salin eli Nokian lukion yhteydessä on 90 henkilöautopaikkaa, ja 5-6 linja-autoa mahtuu tarvittaessa alueelle. Lukion lähellä olevan Ilkantie varrelle saa vapaasti pysäköidä molemmin puolin, joten kadunvarteen mahtuu kymmenittäin autoja. Sitten lähitöillä on myös jäähallin parkkipaikka, jossa paikoitustilaa on 250 autolle.

Toisen juhlapaikan, Nokian seurakuntakeskuksen, piha-alueella on pysäköin-

tiruutuja, ja vieressä sijaitsevan S-Marketin parkkipaikkaa voidaan myös hyödyntää. Marketin länsipäässä on kiekollista aikaa kerrallaan kahden tunnin verran, eikä itäpäässä ole edes pysäköintikiekkoa edellyttäviä rajoituksia.

– Liikenteenohjaajilta voi aina kysyä, missä voi pysäköidä. Neuvomme mielellämme, toteaa Lauri Pulakka. – Pysäköintirahaa ei Nokialla tarvita, korkeintaan voi olla parin tunnin kiekorajoituksia.

Juhlapaikoille on myös karjalaisia, punamustin nauhoin varustettuja opasteita, ja viereisen sivun karttaan kannattaa tutustua jo etukäteen.

Liikuntarajoitteiset juhla-vieraat voi aina tarvittaessa viedä mahdollisimman lähelle esteetöntä kulkua juhliin, vaikka autonkuljettaja sitten joutuisikin viemään ajoneuvon vähän kauemmas parkkiin.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Vpl. Pyhäjärvi-juhla Nokialla 18.-19. 7. 2009

MUISTOJEN ILTA

Lauantai klo 16.00
Nokian seurakuntakeskus, Korkeemäenkatu 8

Alkuvirsi
 Tervetuloitovotus Elina Puranen
 Nokian srk:n tervehdys, pastori Timo Uotila
 Lausuntaa Aino Honkala
 Musiikkia Tuulikki Puranen
 Puhe Anna-Liisa Heikkilä
 Kolehtivirsi
 Hilja Matikaisen runo Vainajien muistolle, esittäjänä Outi Veskonieni
 Seppelation saatesanat Juhani Forsberg
 Seppelation lähettäminen
 Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille ja Nokian sankarihaudalle
 Isänmaan virsi, 577: 1. ja 7-9.
 Päätössanat ja loppurukous Juhani Forsberg

Juonto Elina Puranen
 Virsien säestys Juhani Forsberg

ILTAMAT

Lauantai klo 19.30
Nokian lukio, Koulutie 1

Alkulaulu
 Tervetuloitovotus Veijo Hynninen
 Musiikkia Iltatähti-lauluryhmä
 Lausuntaa Leena Ijas
 Yhteislaulu
 Jeänostotalkuot kotkyläs, vuorokeskustelu
 Musiikkia Iltatähti-lauluryhmä
 Hupiohjelmiesitys Seppo Mecklin
 Yhteislaulu
 Arpajaiset
 Tanssia

Juonto Veijo Hynninen
 Laulujen säestys Jari Pekkinen

JUHLAMESSU

sunnuntai klo 10.00
Nokian seurakuntakeskus, Korkeemäenkatu 8

Saarna rovasti Silja Forsberg
 Liturgina ja avustajina Juhani Forsberg,
 Raimo Vuoristo ja Lassi Peurakoski
 Kanttori Eija Virtanen
 Tekstinlukijat Esko Pulakka ja Anna Pulakka
 Yksinlaulu Tomi Markkola
 Kolehti Vpl. Pyhäjärvi-Säätiölle

PÄIVÄJUHLA

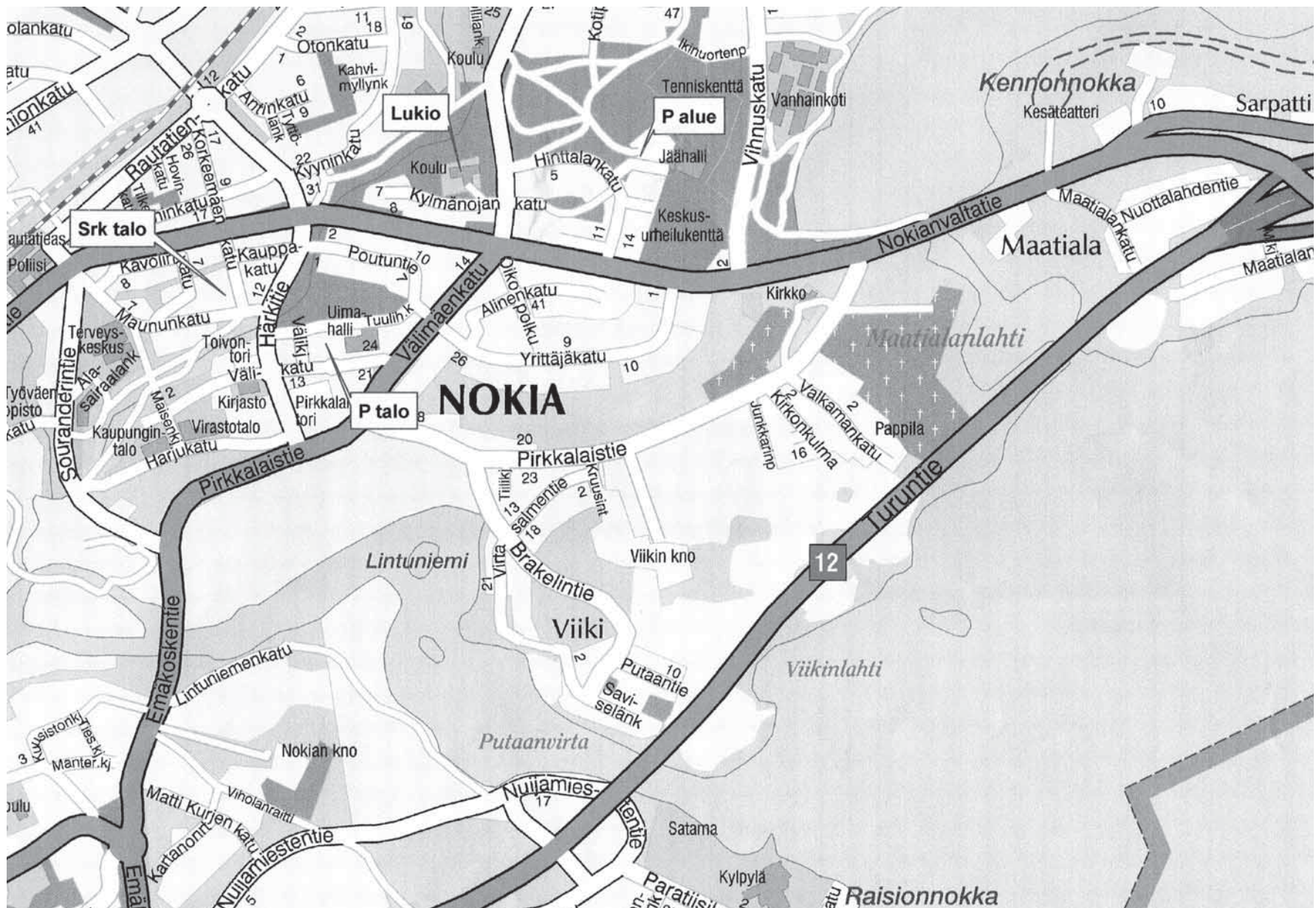
sunnuntai klo 14.00
Nokian lukio, Koulutie 1

Alkulaulu, Pirkanmaan maakuntalaulu
 Tervehdyspuhe Esko Pulakka
 Kuorolaulua Pinsiön Mieskuoro
 Nokian kaupungin tervehdys, kaupunginjohtaja Markku Rahikkala
 Yksinlaulu Meeri Pulakka
 Lausuntaa Salme Rintala
 Juhlapuhe, professori Paavo Pelkonen
 Yhteislaulu, Jo Karjalan kunnailla
 Nuoren puheenvuoro, Liisa Naskali
 Kansantanhua, Nokian Karjalaseuran Tanhuryhmä
 Stipendien jako
 Päätössanat Antero Pärssinen
 Tervetuloitovotus vuoden 2010 Vpl. Pyhäjärvi-juhlille
 Loppulaulu, Karjalaisten laulu

Juonto Kirsti Naskali
 Laulujen säestys Laina Tenkanen-Poikkeus

Ruokailu Nokian lukiolla ennen päiväjuhlan alkua, 10 euroa

Taidenäyttely avoinna Nokian lukiolla koko juhlien ajan

Rakas puoliso ja veljemme Yrjö Waldemar PÄIVÄLÄINEN

s. 01.08.1921 Pyhäjärvi (Vpl.)
k. 29.05.2009 Kauvatsa

Kiittäen ja rakkaudella muistaen
Aune
Soini perheineen
Pentti perheineen
Hilkka perheineen
Muut omaiset ja ystävät

*Soi kappelin kellot hiljaa
yli kesäisen kirkkomaan.
Sinne saatoimme Yrjön rakkaan
Leenan vierelle nukkumaan.*

*Elit päiväsi nuoruuden kultaisen,
kestit melskeet sodan ja muutoksen.
Nöyryten teemme kunnniaa,
kun sinut isänmaan
multaan lasketaan.*

Siunaus on toimitettu 13.06.2009.

Lämmin kiitos osanotosta.

Kiitämme myös Palvelutalo Ilolan henkilökuntaa
Yrjön hyvästä hoidosta.

Yrjö Päiväläisen muistolle

Yrjö Päiväläinen oli syntynyt Vpl. Pyhäjärvellä Orolan kylässä **Anna** ja **Antti Päiväläisen** yhdeksänlapsisen sisarussarjan toiseksi vanhimpana lapsena 1.8.1921. Lapsuusvuodet kuluivat jo pienestä pitäen kaikenlaiseen työn touhuun osallistuen; nuoremmissa sisaruksista huolehtimiseen, paimenpoikana oloon ja isoisästä huolehtimiseen, joka oli sokea viimeiset elinvuotensa. Karjalassa elettiin yhteistaloudessa isän veljesten perheiden kanssa.

Niin kuluivat lapsuusvuodet ja nuoruus alkoi talvisodan myötä miesten hommilli, jonne Yrjö lähti vapaaehtoisena jo 18 vuotta täytettyään. Hän palveli isänmaata täydet viisi vuotta haavoittuen kerran, ja oli asema- ja jatkosodassa konekiväärimiehenä. Hyvin suoritettu tehtävä mieheltä, jolla oli näkö vain toisessa silmässä, hiä ol ko Roka Antti, pienviljelijän poika kannakselt.

Sodan jälkeiset vuodet kuluivat voimailaitos työmailla pohjoisessa ja rakennustöissä Helsingissä. Kesäaikoina rakentaen kotipaikkaa Kauvatsalla, josta oli saatu pika-asutustila. Kauvatsalla oli Karjalaisia vuonna 1948 yli 300 henkeä, joista pyhäjärveläisiä 176. Karjalaiset toivat väriä ja uutta elämää pieneen Kauvatsan pitäjään. Yrjö oli aito karjalaispoika, luonteeltaan avoin ja aina sitä aikaa elävä, joka oli ajankohtainen, eikä murehtinut menneitä.

Varsinaisen elämäntehtävän Yrjö suoritti maanviljelijänä kotitilallaan Kauvatsalla. Avioituttuaan **Aune Rantasen** kanssa heille syntyi yksi tytär, jonka elämä päättyi jo 23-vuotiaana. Sen lisäksi Yrjö saattoi hautaan asti äitimme **Anna Päiväläisen**, joka eli 91-vuotiaaksi, ja jonka viimeiset vuodetkin hän hoiteli Aunen kanssa kotona. Isä oli kuollut vuonna 1949. Samoin vanhimman sedän **Juhon** vaimoineen, oli siinä yhdelle miehelle urakkaa.

Mutta ei tässä tarpeeksi, hän sairastui itse Parkinsonin tautiin, jota sairasti 15 vuotta ollen viimeiset kahdeksan vuotta palvelutalo Ilolassa, viimeiset kuusi vuotta puhekyvyttömänä, seuranaan sokea serkkupoika **Aimo** yhteisestä lapsuuskodista.

Mutta kaikella on aikansa, pitkä raskas ja arvokas elämä sai päätöksensä 29.5.2009 vaimonsa Aunen läsnä ollessa. Yrjö siunattiin Kauvatsan kirkossa ja saatettiin tyttärensä vieren Kauvatsan kirkkomaille 13.6. Kirkosta lähtiessä esitti J. P. Knuuttila laulun Veteraanin iltahuuto.

Lämmihenkinen muistotilaisuus oli seurakunta kodilla lähiomaisten paikalla ollessa. Mutta kristillinen uskomme antaa meille ijänkaikkisen elämän toivon ja Raamatun lupausiin luottaen toivotamme Yrjölle Jumalan siunaamaa kotimatkaa ja jälleen näkemisen uskoa.

PENTTI PÄIVÄLÄINEN
vainajan veli

Kirkonsanoma

Elävä yhteisö toivottaa elävän yhteisön tervetulleeksi

Iloiten tervehdimme saapumistanne, arvon Pyhäjärveläinen juhlaväki, Nokialle ja Nokian seurakunnan tiloihin.

Tämän päivän yhteiskunnassamme on arvo sinänsä, että kokoontuville yhteisöille seurakunta saa edelleen olla kokoontumisen paikka. Näin ne perinteet, jotka historian saatossa on Suomen kansa omaksunut, saa jatkoa.

Kirkon ominaisuus paitsi evankeliumin ja rakkauden yhteisönä on olla myös yhteisöllisyyden vaali, vaikka kaikki ei aina niin hengellistä olisikaan. Hiukan Raamatun ajatuksen toista puolta painottaen, ihminen ei elä pelkästä sanasta(kaan).

Tuotte Nokialle juhlien aikaan merkittävän häivähdyksen iloista karjalaisuutta. Nokia on saanut siitä osansa jo sota-aikana, kun Kauniaisten ja Kuljun kartanoiden alueelle saapui evakkoja Karjalasta. Entisen Suoniemen alue sai tarjota maapaikkoja myös pyhäjärveläisille, vaikka merkittävä osa sodan jaloista lähtemään joutuneista saapuikin Viipurista.

Hämäläis-satakuntalaisten ympäristö on historian saatossa hyötynyt pirsteistuksesta tähän jäyhään ja välillä hyvinkin rauhalliseen elämänmenoon.

Siirtolaisia olemme tosin kaikki. Jumalan kansalla ei ole lopullista kotia täällä, vaan ajatuksissa sydän on

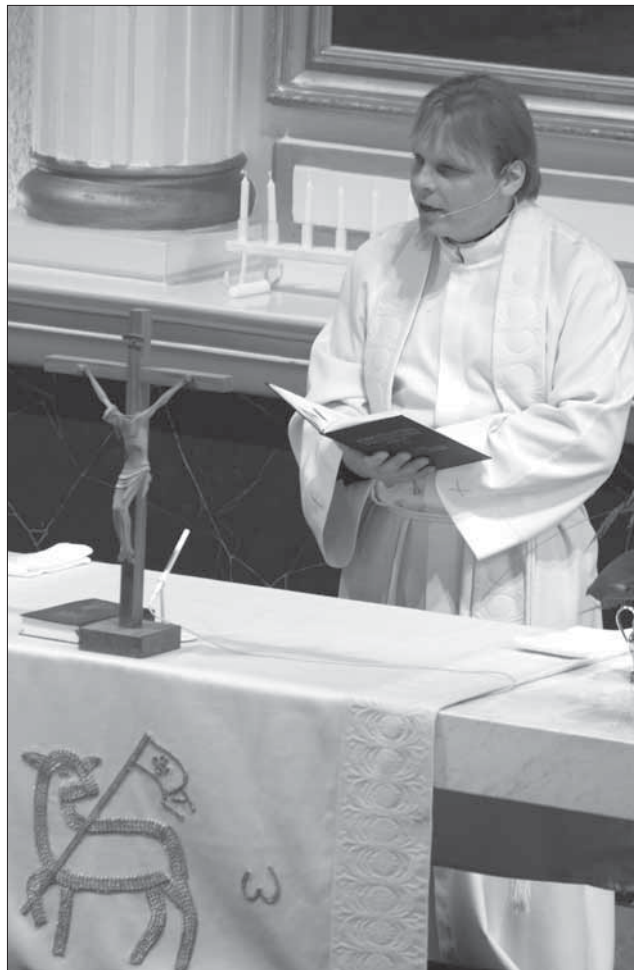
taivaassa. Vaikka käsi aurassa maan päällä mennäänkin. Tietoisuus omista juurista, siitä kuka olen, mistä tulen ja minne menen, on terveen itsetunnon perusta. Ja vain olemisestaan tietoinen on vapaa tekemään aitoja elämää koskevia ratkaisuja.

Tuekseen ihminen kaipaa yhteisöä. Saamme erilaisia kutsuja ympäriltämme, vaikkapa Pyhäjärvi-juhlille. Monet kutsut ovat sisäisiä, kuten kutsu sitoutua vaalimaan omaa rajan taakse jäänyttä kulttuuria ja historiaa. Joku kutsu saattaa muuttaa elämää...

Jeesus kohtasi Matteuksen ja kutsui seuraansa, vaeltamaan vailla kotia kolmen vuoden ajaksi ympäri Galileaa. Työnsä ja asuntonsa jättänyt mies sai ympärilleen yhteisön ja elämälleen tehtävän, josta saamme tänä päivänäkin lukea Raamatusta.

Jättäessään kaiken ihmisen myös löytää, lähtemisen ei merkitse kaiken loppua.

Ilman yhtä ihminen ei kuitenkaan elä. Me tarvitsemme toisiamme ympärillemme. Seurakunta on kutsun saaneitten, kastettujen kristittyjen yhteisö. Yhteisö kokoontuu yhteen saadakseen voimaa sanasta, sakramenteista ja toisistaan. Näin on tapahtunut aina, ja näin tulee tapahtumaan tulevaisuudessakin.

Kimmo Reinikainen. Kuva: Marko Honkaniemi.

Iloitsen Pyhäjärven yhteisön kokoontumisesta nimenomaan ilon ja voiman lähteenä. Iloitsen teidän kokoontumisestanne Sanan ääressä. Pidän merkittävänä sitä viestiä, jonka lähete nokialaiseen todellisuuteen.

Toivotan teille oikein siunattuja päiviä Nokialla. Uskon, että kohtaamisten

kautta saatte suuren palan iloa ja rauhaa elämäänne. Olkoon se pala peräisin siitä rauhasta, jonka vain Kristus voi ihmisen elämään antaa. Jääköön juhlastanne ja kokoontumisestanne se rauha sydämiinne. Sillä se kantaa kohti lopullista kotia.

KIMMO
REINIKAINEN
vs. kirkkoherra

Erkki Väyrysen muistolle

Jälleen on yksi pyhäjärveläinen poistunut keskuudestamme. Nyt oli Erkin vuoro. Tieto hänen elämänsä päättymisestä tuli tätenä yllätyksenä, kuten se usein tulee.

Erkki Väyrynen syntyi Pyhäjärven Noitermaassa 17.5.1928 ja kuoli Nokialla 15.6.2009. Hänen vanhempansa olivat **Kusti Väyrynen** ja vaimonsa **Aino**, o.s. **Hätönen**. Perheessä olivat lapset **Soini**, **Erkki**, **Leo**, **Veera** ja **Iiris**.

Väyryksille oli valmistunut vähän ennen sotia uusi

kotitalo Nurmilammen rannalle, ja se on edelleen paikallaan. Erkin isästä kerrotaan, että hän oli monitaitoinen mies, työpaikkana Noitermaan Saha Oy, mutta teki muutakin, oli mm. autonkuljettajana tarvitseville.

Sotien jälkeen Väyrysen perhe asettui asumaan Nokian Siuroon. Täällä kaikki veljekset, joista Soini oli kuollut vuosikymmeniä sitten, tunnettiin ammattitaitoilijoina.

1950-luvun alussa muutamia noitermaalaisia nuorukaisia lähti **Heikki Karttusen** matkassa Kanadaan. Erkki Väyrynen meni samoilte seuduille 1956 hankkimaan ”perheenperustamisvaroja”. Hän työskenteli kaivoksilla ja metsätöissä, mutta palasi kolmen vuoden kuluttua takaisin kotimaahan.

Siurolainen **Toini Ranta** odotti saapuvaa. Hän lensi Erkkiä vastaan Hampuriin. Sieltä he ostivat auton ja tulivat Ruotsin kautta Suomeen. Tulomatalla

Ruotsissa nuoret kihlautuivat Heidät vihittiin 1960.

Nuori perhe, johon syntyi **Raija**-tytär, asui ensin Siurossa, mutta muutti myöhemmin Nokian Aaroninkorpeen rakentamansa omakotitaloon.

Erkki oli kuorma-autonliija, ja hänen työalueen oli Tampereen talousalue. Raija avioitui **Harri Aho-**sen kanssa ja he asuvat Nokian Koskenmäessä. Perheen pojat **Miikka**, **Maunu** ja **Mikael** ovat olleet erittäin tärkeitä Erkki-papalle ja Toini-mummulle.

Erkki oli vuosikymmenien ajan aktiiviosallistuja Kuloveden Erämiehissä ja karjalaisuus oli hänelle läheistä. Tuskin oli montakaan Pyhäjärvi-juhlaa, johon Erkki ei olisi osallistunut, samoin Nokian Karjala-Seuran tilaisuuksissa hän oli usein mukana.

Kotiseutumatoilla, joita varsinkin 1990-luvulla tehtiin ahkerasti, hän oli Heikki Karttusen ”oikeana kä-

tenä”, eli avusti Heikkiä niin matkan valmisteluissa kuin sen ajanakin.

Kotiseutuun syvästi kiintyneenä Erkki piti tärkeänä, että myös hänen tyttärensä, vävynsä ja jokainen tyttären pojista pääsee vuorollaan tutustumaan hänelle läheisiin paikkoihin. Näin myös tapahtui.

Lapsuuskodin nykyasukasta Erkki muisti paitsi joka matkalla tehdyllä tervehdyskäynnillä, myös viemällä hänelle vaate- ym. avustusta.

Oli mieltä lämmittävää huomata, kuinka Erkki, nyt iäisiin majoihin kutsuttu, otti toiset huomioon. Hän muisti käydä tervehtimässä tuttua vanhusta Vihnuskodissa ja sairasta Terveyskeskuksessa. Omat läheiset ikävoivat huolehtivaa puolisoa, isää ja isoisää.

Me kaikki, jotka tunsimme Erkki Väyrysen, kunnoitamme hänen muistoaan.

ANNA-LIISA
HEIKKILÄ

Merkkipäiviä

Salme Viitalaakso, o.s. **Puranen** täytti 80 vuotta 1.7.2009. Hän juhli merkki-päiviään tyttärien kanssa matkalla.

Valmistuneita

Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta on 25.5.2009 teologian maisteriksi valmistunut **Tuomas Tomminpoika Anttila**, s. 6.7. 1983 Nokialla. Hänen pro gradunsa oli nimeltään ”Oi, Jumala et hylkää pientä lasta – lapsuus vanhoissa virsikirjoissa”. Tutkitut virsikirjat olivat v. 1695 ruotsalainen, v. 1701 suomalainen ja v. 1886 sekä suomen- että ruotsinkielinen virsikirja.

Tuomas Anttila on kirjoittanut ylioppilaaksi Kokemäen lukiosta v. 2002. Hän on suorittanut Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen oman toimen ohella -saarnalupakirjan v. 2001. Hän on toiminut ed. sisaryhdistyksen, ruotsinkielisen evankeliumiyhdistyksen Uudenmaan piirisihteerinä ja saarnaajana v. 2006 lähtien opintojen ohella osa-aikaisesti. Tällä hetkellä hän työskentelee vs. sotilaspappina Nylands Brigadissa Draksvikissa Tammisaarella.

Tuomas Anttila on naimisissa lastentarhanopettaja **Lilly-Ann Hagnäs-Anttilan** kanssa. Perheeseen kuuluu myös v. 2006 syntynyt **Ester Tuomaantytär**. Perhe asuu Helsingissä.

Tuomas Anttilan vanhemmat ovat **Oili Rastas-Anttila** (o.s. Rastas) ja **Tommi Anttila**. Oili on syntynyt v. 1958 Suoniemellä ja Tommi v. 1955 Kokemäellä. Öilin vanhemmat ovat **Jouko Albert Rastas**, s. 1927 Raudun Vehmaisissa ja **Tuula Taimi Marjatta Rastas** (o.s. Kärki) s. 1936 Kauvatsalla.

Joukon vanhemmat olivat **Tuomas Rastas** (1895-1978) ja **Hilma Maria Rastas, o.s. Loponen** (1896-1985). Tuomas Rastas oli syntynyt Raudun Palkealassa ja Hilma Raudun Vehmaisissa. Rastaat olivat v. 1939 muuttaneet Vpl. Pyhjäjärven Noitermaahan, josta lähtivät jo samana vuonna evakkomatkalta päätyen Suoniemelle Kauniaisten kylään.

Johannes Ijas julkaisi kirjan elämästään

Noitermaassa Vpl.Pyhäjärvellä syntynyt, syyskuussa 75 vuotta täyttävä **Johannes Ijas** on julkaissut omakustanteena teoksen ”Jönnin joutavia”. Teoksen nimi on sama kuin aikoinaan hänen Maito-lehdessä julkaisemansa pakinapalstan nimi. Johanneksen paremmin tunteneet käyttävät hänestä kutsumanimeä Jönni.

Teosnimi viittaa hieman vähätellen sanontaan ”jönnin joutavia”. Näin ei ole, sillä Ijas on lähdeoteeksi kelpaavalla tarkkuudella dokumentoinut oman elämänsä ja sukunsa vaiheita, elinympäristöjä, suomalaisen maaseudun ja sen elinkeinojen muutoksia sekä perheen lukuisia harrastuksia eri yhdistyksissä. Ansiokas, kovakantisena julkaistu elämäkertakirja on liitteineen n. 300-sivuinen.

Kirja julkistettiin Johanneksen ja hänen vaimonsa **Helvin** o.s. **Mäkinen**, s. 1939, viettäessä kultahäitään 14.6.2009 kotonaan Vantaan Korsossa. Iloisia puutarhajuhlia varjosti tieto Helvin vakavasta, pitkään jatkuneesta sairaudesta.

KAARINA PÄRSSINEN

Ylioppilaita

Forssan Yhteislyseosta ylioppilaaksi pääsi 30.5.2009 **Linnea Pirkkamaa** Jokioisilta. Vanhemmat **Stiina-Liisa** ja **Juha Pirkkamaa**. Juhan isä **Väinö** oli syntynyt Pyhjäjärven Enkkuan kylässä ja asui Huittisissa.

Kajaanin Lukiossa kirjoitti ylioppilaaksi **Miika Pärsinen**. Miika on **Vesan** ja **Sallan**, o.s. **Karjalainen**, esikoinen. Vesa on **Seija** ja **Antero Pärssisen** nuorin poika.

Tikkakosken lukiosta ylioppilaaksi kirjoitti **Elsi Pitkämäki**. Isä **Pertti Lapalainen** Vernitsasta.

Mika Saarinen (kuva ylh.) pääsi ylioppilaaksi Nokian lukiosta 30.5.2009. Mikan vanhemmat ovat **Sirpa** ja **Leo Saarinen**, isovanhemmat **Aira**, o.s. **Itäsalo**, ja Aarne **Pruuki**. Airan vanhemmat olivat **Hilja** ja **Aleksanteri Itäsalo** Lahnavalkamasta.

Sini Kiiski (kuva vas.) valmistui 30.5.2009 ylioppilaaksi Laitilan lukiosta. Vanhemmat **Sanna** ja **Jari Kiiski**, isovanhemmat **Reini Kiiski** Pyhjäjärven Yläläppästä ja **Marja Kiiski** o.s. **Nummela** Hinnerjoelta.

Lauttakylän lukiosta kirjoittivat ylioppilaaksi ammattilukiolinjalta kaksospojat **Marko Pohjolainen** rakennuslinjalta ja **Tero Pohjolainen** metallilinjalta.

Vanhemmat **Kristiina** ja **Olli Pohjolainen**, isovanhemmat **Elvi** ja **Esko Pohjolainen**. Eskon sukujuuret Pyhjäjärven Montrualla.

Aapo ja **Tuomas Kaasalainen** kirjoittivat keväällä ylioppilaaksi Nokian lukiosta. Kaksospojat lähtevät opiskelemaan Jyväskylän yliopistoon; Aapo matematiikkaa ja Tuomas tietotekniikkaa.

Veljesten vanhemmat ovat **Juhani Kaasalainen** ja **Anne Viitalaakso-Kaasalainen** (Suoniemi-Siuro). Isovanhemmat **Tauno Kaasalainen** (Käkisalmen mlk, suku Tiituan Metsä-Kaasalaisia) ja **Aili** (o.s. **Koivistoinen**, Viipuri) sekä **Voitto Viitalaakso** (Luvia) ja **Salme** o.s. **Puranen** (Vpl Pyhäjärvi-Noitermaa).

Nuijan varresta

Satakieli

Kesäinen ilta hämärtyy luonto yöksi hiljentyy silloin laulun aloittaa kaksi oksalla istujaa. Aamuun asti laulavat toisillensa kertovat, kuinka riemu rinnan täyttää ihanalta maailma näyttää.

Siellä laulaa satakielet herkäksi saa ihmismielet. Se laulu lumonnut on monta virkistänyt mieltä onnetonta. Rinnat pienet, harmaat väräjää iki-ihanata laulun helinää näppäilyä, vihellystä, kutsuaäntä, viserrystä.

Laulajat ei malta laata yhä ylistävät suven maata, kesäöiden hämärää autereista, lämpimää. Hiljaa nyt on linnut muut vain satakielten soittaa suut yöhön laulua sointuvaa. Ne säkeet armaallensa omistaa.

Hyvät lehtemme lukijat! Kesäaika on innoittanut myös emäntä **Ilma Mannerkoskea**, jonka kirjoittamasta runokokoelmasta olen poiminut äskeisen runon.

Suomen suven ollessa kauneimmillaan haluan toivottaa teille kaikille hyvää ja virkistävää kesää. Nähdään Nokialla Vpl. Pyhäjärvi juhlista!

YRJÖ S. KAASALAINEN
Hallituksen puheenjohtaja

Hiitolan Kekki -suku koolle

Hiitolassa noin vuonna 1665 syntyneen **Mikko Kekin** jälkeläiset kutsutaan ensimmäiseen sukutapaamiseen 1.8.2009 klo 11.00 Porin Kauppaoppilaitokselle, Luvian-ti 1.

Keskustellaan sukututkimuksen nykytilasta, mahdollisista sukukirjan julkaisemisesta sekä sukuseuran perustamisesta.

Ilmoittautumiset ja lisätiedot 25.7. mennessä: hkekki@gmail.com tai puh. 050 304 1324

Tervetuloa Ukkosen Sukuseura ry:n kesäiseen kokoontumiseen Raumalle!

Vanha Rauma on Suomen ensimmäinen maailmanperintökohde ja sai tänä vuonna kunniamaininnan ”Vuoden 2009 kaupunkikeskus”

15.08.2009

Kokoonnumme klo 11 Rauman taidemuseossa, Kuninkaankatu 37. Sairaalan mäeltä päin ajettaessa löytyy parkkipaikkoja. Opastettu tutustumiskierros Alfred Kordelin kokoelmanäyttelyyn alkaa 11:15. Sukuseuramme kustantaa taidenäyttelykierroksen. Sukukokous ja sukujuhla hotelli Cumuluksessa Aittarin-katu 9, Rauma. Parkkitilaa on hotellin pihassa. Lounas klo 13:00 Lohikeitto/Nauravat nakit muusilla. Sääntöjen mukaisten vuosikokousasioiden lisäksi nostetaan keskustelunaiheeksi mm. sukuseuramme vaakunan muoto ja värit. Kotisivujemme työversio esitellään. Käytössämme on mm. videotykki ja piirtoheitin. Lapsille löytyy leikkihuone. Kokouksen jälkeen jatkamme juhlaa täytekakkukahvilla, -teellä ja -virvokkeilla, yhteislaululla ja iloisella seurustelulla.

Lisätiedot ja sitovat ilmoittautumiset viimeistään 3.8.2009 mennessä: Marja-Riitta Hakalalle, marja-riitta.hakala@kolumbus.fi puh. 050 458 3509 tai Raimo Honkasalolle puh. 040 720 8732 tai Tuija Ukkoselle puh. 03-458 7093.

Lounaan hinta 20 euroa aikuisten annos/5:80 euroa pieni annos, maksetaan paikan päällä. Hotellissa voi yöpyä edulliseen hintaan (80 euroa sisältäen aamiaisen/Ukkosen Sukuseura). Hotelli Cumulus puh. 02 837821.

Petri Kuronen asuttaa vanhaa siirtolaistilaa ja jatkaa kädentaitajain perinteitä

Restauroinnin artemi kunnostaa kaikki tuulimyllyistä hirsitupiin ja kaakeliuuneihin

Sastamalan Seudun museolla Vammalassa on Pyhäjärven osastolla esillä tämän vuoden ajan karjalaisia kädentaidon näyttöjä. Näyttelyn kaikki esineet ovat ennen sotia pyhäjärveläisten naisten ja miesten tekemiä; ihmeteltävänä on niin taidokkaita koriste- kuin käyttöesineitä.

Eikä tuo kädentaito tyystin ole kadonnut nykypolveltakaan; käsityöläisyyden arvostuksen myötä uusia tekijöitä koulutetaan alan ammattiteihin. Heistä yksi on pyhäjärveläisjuurinen **Petri Kuronen**, 50, jolla on hanskassa monipuolinen rakennusalan taito. Restaurointiartemilta sujuu niin perinnerakentaminen kuin entisöinti, on sitten kohteena vanha huvila tai huussi, tuulimylly tai kartano. Yksi hänen isoimpia korjauskohteitaan on ollut Nokian kaupungin juhlatalon, Knuutilan kartanon konservointi.

– Siellä minulla oli pari-kymmentä harjoittelijaakin alan oppeja saamassa, toteaa Kuronen, joka omien opintojensa jälkeen on mm. vetänyt kursseja Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusopilaitoksessa.

Perinnerakentaja ei pelota maahisia

Ennen kuin Kuronen valmisti artemiksi, hän ehti työskennellä monella saralla; kotitilan maanviljelyksen ja karjanhoidon ohella hän oli hommissa puolustusvoimissa Linnavuorella, sitten ajamassa Nokia-yhtiöllä puunkuljetusautoa, ja Kotkasta matkaan tarttui puutavaran lajittelijan opit. Lisäksi hän on toiminut ambulanssissa sairaankuljettajana, opiskellut Haka-Rakentajilla oppisopimuksella kirvesmie-

heksi – ja sitten käynyt muurarin- ja koristerappajan kurssit, hirsirakentajien koulua sekä yrittäjäkurssin. Pisin opiskelurupeama oli nelivuotiskausi Ikaalissa rakennusten entisöintiä ja peruskorjausta varten. Tämä ala onkin sitten niallaissut miehen kokonaan:

– Ei kai saisi sanoa ääneen, mutta Suomessa uudisrakentamisen laatu on huonoa ja hinnat korkeat. Toimiessani aikanaan tavallisen kirvesmiehenä tuli tehtyä monet virheet, kun käytettiin muoveja, lasivillaa ja lateksimaaleja tietämättä tai välittämättä, mitä seurauksia väriin materiaalien valinnasta on.

Siksi miehen mieltä lämmittääkin, kun kohtaa ihmisiä, jotka haluavat asuttaa vanhoja taloja ja satsaavat niiden kunnostamiseen kodeikseen talon hengen säilyttämiseksi.

Vaimo **Päivi Kuronen** paljastaa, että T:mi Petri Kurosen yksi mainosvalti Pirkanmaan Taitorekisterissä on se, ”että mies tulee toimeen maahisten ja meninkäisten kanssa”.

– Meinaa sitä, että haluaa kunnioittaa vanhaa taloa ja työtapoja, eikä kolistele ”talonväkeä” karkuun.

Uunimuuraus ja hirrenveisto käy

Kaakeliuunit ovat Kurosen mukaan yksi haastavimpia kohteita. Esimerkiksi viime talvikaudella hän muurasikin teiskolaiselle huvilanomistajalle kolme huppua vanhaa kaakeliuunia, johon kului lähes kolme kuukautta aikaa. Matkan varrella tuli yllätyksiä, mutta urakkasopimuksista pidettiin kiinni.

– Kun lähdet rakentamaan vanhaa kaakeliuunia uudestaan, ei siinä ole mi-

tään piirustuksia. On vain tallessa vanhat kaakelit ja suuluukut; kaikki sisältö on tekaistava omasta pääkopasta ja työ on millintarkkaa. Tuntuu, ettei kahta samanlaista ole tullut vastaan.

– Joskus se muuraa kotona unissaan yökaudet – ja on sitten aamulla tyytyväinen, kun on taas keksinyt ratkaisun johonkin pulmaan, puoliso huomauttaa.

Perinnerakentajan materiaalitkin ovat omaa luokansa: ei pelkästään punamultaa, vaan tarvittaessa käytössä on kaikenlaista lehmänpaskasta sahanpuruihin, silliliemestä olkisilpuun. Ja kierrättäminen kiinnostaa – hiljattain Kuronen pelasti pihapiirin suuliinsa ison satsin vanhoja ikkunalasveja, arvokasta puhallettua lasia, jotka olivat menossa kaatopaikalle. Ikkunoille on jo löytymässä käyttöä tulevassa saneerauskohteessa.

Lukemista harrastava mies on saanut myös kerättyä komean kirjakokoelman, jonka helmiä ovat erilaiset perinnerakentamisen vanhat opukset. Niitä on jo satamäärin, esimerkkinä mainittakoon vaikkapa **Santeri Alkion** omakätisellä nimikirjoituksella varustettu **Yrjö Similän** kirja ”Sota-ajan rakennustointa muissa maissa”. Uusi hankintoja on Vammalan kirjapäiviltä käteen sattunut ruotsinkielinen opus Porkkalan rakennuksista.

Karjalaisuutta ja sotahistoriaa käsittelevä kirjallisuus kiinnostaa myös Kurosta; sen pariin viettävät sukulaiset ja armeija-aika laskevat jatkuvasti. Liikunnallisia harrastuksia on takana lukuisten Pirkan Hiihtojen ja Pirkan Kierrosten verran.

Petri ja Päivi Kuronen ovat 2000-luvun alkupuolelta yhdessä asuttaneet Kurosten tilaa.

Eino Kuronen ja äitinsä Anna Kuronen vastavalmistuneen uuden siirtolaistalon vierellä, joka on tyypillinen puolitoistakerroksinen rintamamiestalo.

Karjalaisten asuttaminen siirtolaistiloille

Pyhäjärvi sijaitsi Keski-Kannaksella ja rajoittui idässä Laatokkaan. Pitäjä oli melko suuri, asukkaita oli ennen talvisotaa yli 8000. Kunta oli vahvasti maatalousvaltainen. Maat olivat hiekkapitoisia ja keveitä, ilmasto oli edullinen maanviljelylle. Osa Pyhäjärven väestöstä sijoitettiin sotien jälkeen asumaan Nokian seudulle.

Siirtoväen pysyvä asuttaminen sodan jälkeen tapahtui maanhankintalain ja siirtoväen sijoitussuunnitelman pohjalta. MHL hyväksyttiin toukokuussa

1945 ja siirtoväen sijoitussuunnitelma valmistui hiekan myöhemmin.

Sijoitussuunnitelma koski maatalousväestöä, joka oli tarkoitus sijoittaa niin, että pitäjä- ja kyläyhteys, jopa naapurisuhteet säilyvät, ja että sijoituspaikka olosuhteiltaan vastaa entistä kotiseutua.

Suoniemi (nyk. Nokia) kuului Vpl Pyhäjärven asukkaiden sijoitusalueeseen, ja se oli suunniteltu Noitermaan kylän asukkaiden asuinpaikaksi.

Maanhankintalaki koski muutakin kuin siirtoväkeä,

koska sillä täydennettiin itäisyyden alkuaan maatalousuudistusta, Lex Kalliolta. Niinpä maansaantiin olivat oikeutettuja paitsi siirtoväki, myös mm. sotainvalidit, sotelesket ja orvot sekä perheelliset rintamasotilaat.

Maanhankintalain perusteella voitiin muodostaa erikokoisia tiloja. Viljelystila oli tarkoitettu sellaiseksi, että keskikokoinen perhe saa siltä pääasiallisen toimeentulonsa. Peltoa sillä saatiin enintään 15 muunneltua peltohehtaaria (siis valmistua tai raivattua) ja lisäksi metsää niin, että puuta

sai oman tarpeen lisäksi myyntiin. Muita tilamuotoja olivat mm. asuntoviljelystila (enintään 6 ha peltoa), asuntotila (enintään 2 ha peltoa), asuntotontti ja lisäalue. Nämä pienemmät tilamuodot edellyttivät, että paikkakunnalla oli mahdollisuus lisäansioihin.

Asuttamisen toteutettiin paikallisesti maanlunastuslautakuntien ja asukkaantottolautakuntien kautta. Maanlunastuslautakunnat perustivat tilat ja asukkaantottolautakunnat päättivät hakemusten perusteella, ketä millekin tilalle sijoitettiin.

Perinnerakentajan kirja-aarteita vuodelta 1919.

Petri isänsä Einon kanssa kotipihalla 1960. Takana isän heti jatkosodan jälkeen rakentama sauna, jolla aloitettiin asuttaminen Kuljun kartanon mailta lunastetulla tilalla. Ja sama sauna kesällä 2009.

Senni ja Eino Kuronen lastensa Petrin ja Tiinan kanssa 1960-luvulla kotipihalla. Tiina A. Lintula toimii myös Nokialla yrittäjänä pyörittäen ravintola Ainoa&Reinoa.

Isä rakensi ensin saunan, sitten talon

Nokialla pidettäviin Pyhäjärvi-juhliin liittyy nähtävyyssierros Kuljun ja Kauniaisten kylien maalaismaisemassa. Petri Kuronen on yksi Kuljun kylän siirtolaisperheiden jälkeläisistä; hän asuttaa isänsä **Eino Kurosen** 1940-luvun lopussa rakentamaa kotitaloa.

Pihapiirissä on pystyssä myös isän heti jatkosodan jälkeen rakentama sauna, jossa tämä asui äitinsä **Anna Kurosen** (o.s. **Sirkiä**, ent. **Karilainen**) kanssa.

Petrin mummo Anna ja pappa **Ville Kuronen** olivat tavanneet toisensa Pyhäjärven Alakylässä; kaksi leskeä mieltä toisiinsa ja naimakauppahan siitä tuli. He rakensivat talon Alakylään Kurosenlammen rannalle.

– Talo on edelleen pystyssä, nykyisin sitä isännöi Leningradista (Pietarista) kotoisin oleva mies. Vaimoista en tiedä, kun siellä aikanaan kävin, tuntui että joka vuosi oli uusi, myhäilee Kuronen.

Hän on 1990-luvulla käynyt kotipaikallaan monia kertoja ja avusti isäntää mm. traktorin hankinnassa. Sittemmin yhteydenpito on hiipunut, mutta karjalaisuus on vahvaa edelleen.

– Äitini **Senni** oli Pohjanmaalta, mutta karjalaiseksi olen itseni aina mieltänyt.

Isä huolehti, että kakkarat paistetaan

Kotona karjalaisuus näkyi mm. ruokaperinteessä, jonka ylläpitämiseen isä Einoakin osallistui ahkerasti, vaikkei muuten ”naisten töitä” tehnyt.

– Mutta aina kun tuli lauantai, isä kuori perunat, lämmitti uunin ja ajoi (kaulitsi) kakkarankuoret valmiiksi. Riisipiirakoita ei juuri tehty, vaan aina perunasta.

Viikonvaihteeseen kuului myös uunissa lihapaloista haudutettu karjalanpaisti,

jonka liemeen piirakoita kastettiin. Äidin bravuuri puolestaan oli muhkeiden leipien paistaminen.

– Äiti sai joskus oikein valtakunnallisen leipäkilpailun palkinnon joululimpureseptistään. Kai se ohje täällä jossakin on, mutta ei ole sattunut silmään.

Karjalanmurrettakin Petri Kuronen sanoo haastavansa; sen sujuminen tosin vaatii osaavan vastapuolen. Lapsuudesta on mielessä lähistön karjalaisten vierailut – suurin osa naapureista kun oli tuttuja evakkoja

Pyhäjärveltä.

– Joskus miehet innostuivat sotimaan pöydän ääressä. Siinä oli kahvikupit milloin rajoina, milloin hyökkäyspesäkkeinä, ja juttua tuli!

Vuonna 1921 syntynyt Eino Kuronen oli lähtenyt 17-vuotiaana vapaaehtoisena sotaan, mutta kodin arjessa hän ei juuri sotajuttuun puhunut.

Petri jatkoi vanhempiensa jäljillä maanviljelystä ja karjanhoitoa aina 1990-luvulle, mutta myi sitten metsät ja pellot pois. Kotitaloa hän ei kuitenkaan heillä vaihda, vaan jatkaa sen remontoimista silloin kun yrittäjän kiireiltään kerkii.

Anna ja Ville Kurosen jo ennen 1920-lukua rakentama talo on edelleen pystyssä Pyhäjärven Alakylässä. Sisätilat ovat kutakuinkin alkuperäisessä asussaan, eikä ulkoasullekaan ole paljoa tehty, jollei oteta lukuun peltikattoa.

vapaaehtoisesti tai pakkolunastuksin

Kun tila oli saanut asukkaat, maanviljelys- tai talousseura laati tilasta hallintasopimuksen viideksi vuodeksi. Maatalousseurojen keskusliitto huolehti tämän jälkeen yhdessä asukkaankanssa rakennus- ja raivaussuunnitelman toimeenpanosta. Kun hallintasopimus meni umpeen viiden vuoden kuluttua, alikirjoitettiin kauppakirja tai jatkettiin hallintasopimusta, jos rakennus- ja raivaustyöt olivat vielä pahasti kesken. Kaupan yhteydessä määriteltiin tilan hinta. Perustana oli paikkakunnan kohtuullinen vuoden 1944 käypä hinta.

Maanhankintatarkoitukseen piti käyttää ensi sijassa valtion maata ja vapaaehtoisin kaupun saatavaa maata. Sen jälkeen pakkolunastettiin ensin rappiotiloista, julkisyhteisöiltä ja lopulta myös yksityisiltä maanviljelijöiltä.

Koko maan tasolla yli puolet lunastettavasta maasta (52 %) tuli valtion maasta, 1/4 (24 %) saatiin vapaaehtoisilla kaupoilla ja 1/4 (24 %) pakkolunastettiin. Korvaus pakkolunastuksista ja vapaaehtoisista kaupoista maksettiin 10-15 vuoden kuluttua eräänty-

villä valtion velkasitoumuksilla.

Esimerkiksi Suoniemellä useimmilla tiloilla ei ollut rakennuksia. Lisäksi piti raivata lisää peltoa. Alkuvuodet olivatkin kiihkeää rakentamisen ja raivaamisen aikaa. On nykyaikana vaikea käsittää sitä ruumiillisen työn määrää, joka jouduttiin tekemään, kun rakennusten perustukset kaivettiin lapiolla ja kannot revittiin maasta hevos- ja miesvoimin. Koneita ei juurikaan ollut ja niitä oli hankala saada, koska teollisuustuotanto meni sotakorvauksiin.

Myös puute rakennustarvikkeista hankaloitti ja hidasti työtä, joten monesti rakentamista jouduttiin jaksottamaan. Usein ensimmäinen rakennus oli pieni asuinrakennus, joka palveli myöhemmin saunana.

Rakentamista helpottamaan syntyivät ns. tyyppi- ja piirustukset, joita oli paitsi asuinrakennuksia, myös muita rakennuksia varten. Näitä puolitoistakerroksisia taloja näkee edelleen niin maaseudulla kuin taajamissakin.

Lähde:
KIRSTI NASKALIN
esitelmästä v. 2006

Vielä on tilaa kyläkerroksella !

Pyhäjärvi-juhilla lauantai-iltana 18.7. muistojen ilan ja iltamien välillä toteutettavaan bussiretkeen Kuljun ja Kauniaisten kyliin on vielä vapaita paikkoja.

Tarkennetaan, että koko retken ajan pysytään Kuloveden pohjoispuolella ja tutustutaan Kuljun ja Kauniaisten kyliin, aikataulu ei salli laajempaa kierrosta.

Parituntisen kierroksen aikana katsellaan siirtolaisten asuttamia ”karjalaiskyliä”, joista kertovat paikalliset oppaat.

Bussiretkelle mahtuu mukaan 50 henkeä.

Ilmoittautumiset ennakkoon:

Esko Pulakka, puh. 044 3830 867

Retken hinta on 10 euroa ja se maksetaan bussissa. Lähtö on seurakuntakeskukselta klo 17.30 ja paluu iltapaikalle Nokiasalille klo 19.30.

Tervetuloa Nokialle

TERVETULOA KARJALAISET NOKIALLE

NOKIAN KAUPUNKI

Tunnelmallinen tilausravintola upeassa pihapiirissä keskustan tuntumassa.

- Juhlasali n. 70:lle henkilölle
- Kolme 2 h huonetta, joista yksi hääsviitti
- Kokoustilat 40:lle ja edustus-saunatilat 30:lle henkilölle
- Tulisijallinen huvimaja noin 25:lle henkilölle

Villa Silva

Penttiläkatu 1 • Tilaukset ja tiedustelut p. 0400 842 581
sähköposti: pidot@villasilva.fi • www.villasilva.fi

NoU:n maja

Nokian Urheilijoiden maja on monipuolinen ja viihtyisä paikka Alisenjärven rannalla. Maja tarjoaa mukavat juhla- tai kokoustilat jopa 50 hengelle.

Varaukset:
Vuokko Pokela 040 718 2182
Heikki Viherlaakso 040 050 7579

Porin yhdystie 229

37130 NOKIA

KAIKKI VALOSTA!

NOKIAN
SÄHKÖTALO

Viholankatu 1, 37120 Nokia
p.3426600, www.nokiansahkotalo.fi

www.pelma.fi

Maitotilan tarviketoimittaja

Pelma Oy Kangasala 0207 55 1220

RTV-NOKIA

TOMMILLA NYT KESÄ-ALE

www.sportia.fi
Sportia
TOMMI

K-Citymarket-kauppakeskus,
Nuijamiestentie 5, 37120 NOKIA • puh (03) 341 2250

KESÄN TARJOUKSIDA

MARKET

NOKIA
Ilkantie 1
(03) 279 9590

marko.kaunisto@k-market.com

Hellävarainen
QuickWash -pehmoharjapesu
Tee itse-hallii
Valmiit herkut vaivattomasti
matkaan mukaan
Take away-palvelusta!
Avoimna ark. 6.30-24, la 8-24, su 8-24

Tekstiilimyynä Celia
Välikatu 13, 37100 NOKIA,
p. 0400 773 235

Pulakan tila
37200 SIURO

SIRMET – laiturit
www.siuronmetallirakenne.fi

Puutarhatoimintaa jo Pyhäjärvellä
ISO-PAHKALAN PUUTARHA
Rantapellontie 52 SIURO

Kellopiste Paukku
Pirkkalaistori 4, NOKIA,
p. (03) 3410 731

Rautia Raisamo ky, NOKIA

Vyöhyketerapiaa ja klassista hierontaa
Leila Rantalainen, Kyyninkatu 25 A 7
NOKIA, p. 0400 931 917

Autohuolto
J. Salo Oy

ST1 – J Salo Oy
Yrittäjäkatu 1, 37100 NOKIA,
p. (03) 3426 100

VARATTU

**Kuljetukset
Nostot 30 metriin**

- * NOSTURIVAIHTOLAVA-AUTOLLA
- * KOURA + KAHMARI
- * HENKILÖNOSTOKORI
- * VAIHTOLAVOJEN VUOKRAUS

Heikinpolventie 4 37150 Nokia
Puh./Fax (03) 343 4034 - 0400 434 034
S-posti: olavi.tykki@ot-kiito.fi

Tervetuloa palvelevaksi

9

Etua elämään. OP-Pohjolasta.

TAMPEREEN SEUDUN
Osuuspankki

KESKELL KYLLÄÄ
- SIIN TAXIKOPIN JA
JUNA-ASEMAN VIERESS

Kylän surinkaisin lauantai
Elino ja Reino

Palvelemme su-to 9-01
pe ja la 9-02
Maununkatu 9, Nokia
Puh. (03) 389 1140

Jo miu issäi kävi täällä haastelemas mukavii
Ja mei mieheks varttunut poika
- Hää käyp laulamas ain iltaisin...

KESKIVIikkoisin,
PERJANTaisin JA
LAUANTaisin
KARAOKETANSIT
SUNNUNTAISIN **BINGO** KLO 17.30
TULE JA VIIHDY KANSSAMME

Jos alhainen korko-
taso miellyttää, siitä
kannattaa pitää kiinni

Lisätietoja Korkokatosta saat Nordean Asia-
kaspalvelusta 0200 3000 (pvm/mpm) ma-pe
8-20, konttorista tai osoitteesta nordea.fi.

Nordea Pankki Suomi Oy

Etukuponki

Tällä kaupungilla
saat meiltä

K SUPERMARKET
LÖYTIS

5%
alennuksen
yhdestä kertaostoksesta

Kupunki on voimassa 18.7.09 asti

Vakavarainen suomalainen

 POP SIURO
- Se koivunlehtipankki

绿龙

YELLOW DRAGON
CHINESE RESTAURANT

Avoimna Ma-Pe 11-21
La 12-21
Su 12-20

Puh./fax (03) 342 3338
Välikatu 8, 37100 Nokia

DIGIKUVAT 0,12€/200 kpl
PASSIKUVAT HETI !

Foto Elmeri ky
Pirkkalaistori 8, 37100 Nokia
Puh. 341 1047

Sampo Pankki
Nokian konttori

NOKIAN
HAUTAUSTOIMISTO
www.hautaustoimisto.net

KUKKAPALVELU
REIJO
MÄKELÄ KY

Korkeemäenkatu 5, 37100 Nokia

Hautausmaan
Kukka

Kukkia
Sidontaa

P. (03) 3402 071
Erja Koskinen 050 352 5276
Valkamankatu 2, 37100 Nokia

 Ikaalisten
Säästöpankki
www.ikaalistsp.fi

RAUTARAKENTEET
HANNU MATIKAINEN AY

Kolmihaarakatu 20
33330 TAMPERE

0400 333 745
Puh. (03) 343 0265
Fax (03) 343 2857

PISPALASI OY

PÄIVYSTYS 24 H
Puh. (03) 213 3303

Käyräkuja 30
33430 Vuorentausta
Puh. (03) 213 3394

 PURSO
www.purso.fi

 Juhlistamme 10. kerran Karjala-lehden
perinteisiä **KARJALAISTEN PIKKUJOULUJA**
22.-23.11.2009 m/s Baltic Princessillä.

10-vuotiaista pikkujoulua juhlistaa
myös monipuolinen esiintyjäjoukko:
Sari Kaasinen, Aira Samulin, Ilmari
ja Leena Hakala, Antti O.Arponen
ja Karjalan Kaiku.

Tanssin tahdit takaa perinteisesti
KORSUORKESTERI

• Yli 20 bussireittiä eri puolilta Suomea
• VARAA PAIKKASI NYT!

KARJALA-lehti

VÄLIMEREN RISTEILY
3.-10.4.2010
MALTA, LIBYA, KREIKKA,
ALBANIA & KROATIA

Asiantuntijaluonnoitsija Saarijärven
maalaislääkäri Tapani Kiminkinen

PÄÄSIÄISRISTEILY!

Hinta alk.
1195 €/hlö/2hh

SUVUT KOHTAAVAT
KARJALASSA 29.7.-1.8.2010

Suvut kohtaavat Karjalassa -juhla
järjestetään Käkisalmen linnan
pihassa 31.7.2010

Juhlapuhuja on valtioneuvos Riitta Uosukainen
Juhlissa esiintyy mm. Sari Kaasinen

Tapahtumaan järjestetään teemamatkoja
ja mahdollisuus on myös tehdä perinteinen
kotiseutumatka ja vaikkapa sukukokous
Karjalaan.

LomaLinja
p. 010 289 8100, 010 289 8101 (ryhmät)
www.lomalinja.fi

Kyläkuva muuttuu Pyhäjärvellä

Kävin 13 vuoden tauon jälkeen taas jälkikasvuni ja kyläläisten mukana kotona Pyhäjärvellä. Tässä joitakin havaintoja, vertailuja ja tulevaisuuden näkymiä yleensä Pyhäjärveltä ja tarkemmin eräistä Pyhäkylän koulupiirin kylistä.

Rakennuskanta

Pyhäjärveläisten rakentamia rakennuksia näkyi entistä harvemmin ja muutamia myönteisiä poikkeuksia lukuunottamatta kunto oli jo hyvin heikko.

Venäläinen rakennuskanta taas oli, varsinkin eräillä alueilla, lisääntynyt tavattomasti. Se oli positiivista, että osa uusista taloista oli jo erittäin siistejä, mallikkaita ja hyvin maalattuja.

Tiet

Päällystettyjen teiden kunto joitain poikkeuksia lukuunottamatta vaihteli heikosta huonoon. Entisten kyläteiden kunto taas riippui siitä, oliko tien varrella millaista asutusta.

Peruslähdekohta kuitenkin lienee, että venäläiset eivät huomaa, että tielle syntyviä kuoppia voisi tässoittaakin. Pääsääntöisesti niitä vain kierretään. Tienvarsien raivaus on melko tuntematon ajatus. Siksi vähäliikenteiset pienet tiet alkavat metsätaipaleilla olla paikoitellen oikeita holvitunnelaita. Henkilöauto juuri vielä mahtuu kulkemaan.

Orola eli Sepänkylä

Pyhäjärven rantaan rajoituvassa kylässä oli ennen 11 taloa. Viimeisinä vuosikymmeninä alueen ainoa rakennus oli kylän keskelle rakennettu kolhoosin navetta, joka oli viime vuonna purettu.

Nyt oli yksi uusi talo ilmestynyt rantaan Poikalasta Lahnavalkamaan päin. Tähänastisen laiduntamisen ansiosta pellot kasvoivat vielä vain heinää. Joitakin reuna-alueita oli jo metsittynyt.

Nyt kylämaiseman vielä löytää. Samoin useiden talojen kivijalkoja tai sireeni-

Havaintojen kirjoittaja kotipihassa. Taustalla syntymäkoti nykykunnossa. Talon toinen asukas on asunut talossa v. 1945 alkaen. Kuva: Jonna Hirvikoski.

pensaita. Mutta?

Vain runsas rantarakentaminen voi pelastaa kylämaiseman, joka todennäköisesti melko pian muuttuu pusikoksi ja metsäksi. Orolan tien varrella olleet Hinkkasen ja Väkiparran pellot ovat jo kauan kasvaneet puita ja pensaita.

Joten vihje: Jos haluatte vielä löytää Orolan, alkää siirtäkö kotiseutumatkoi- kovin kauas tulevaisuuteen.

Ivaskensaari

Taloja oli ennen 5. Nyt jäljellä vain saarella Hovin päärakennus hiukan pienennettynä.

Vieressä 2-3 venäläisten vaatimatonta kesäasuntoa. Saarella vielä peltoa vähän jäljellä. Kaunis Taipale rumaksi puskitunut. Mante-reella ei asuntoja. Pellot, jotka laiduntamisen avulla osittain pysyivät aukeina, ovat nopeaa vauhtia metsittymässä.

Kylämaiseman löytämiseen sama vihje kuin Orolassakin.

Larjava-Mahhoi

Mukaan lukien Pyhäkylän puolelta Karvisen ja Lappalaisen talot alueella oli

12 asuntoa.

Poissa ovat Kuosan mökki, Federleyn Armaan ja Juhon talot sekä Hankkilan Elinalle jatkosodan aikana rakennettu asevelitalo.

Alueen maat kylätien ja rannan väliltä ovat jo vuosikymmeniä olleet Moskovian Yliopiston Kasvitieteellisen koeaseman omistuksessa. Tästä on johtunut, että rakennukset ovat säilyneet ja uusiakin on siirretty tai tehty rajoitetusti. Tien metsän puolelle on rakennettu 3 uutta taloa ja rannan puolelle siirretty ja rakennettu 9 ja Toiviaiselta eteenpäin rakenteilla yksi erittäin iso ja komea talo.

Vielä 1990-luvulla koeasemalla oli yli 1000 eri puolilta maailmaa tuotua erilaista puulajia. Lisäksi satoja eri kukkia ja pensaita. Nyt toiminta on hiipunut. Jättipensas ja pajukot valtaavat vauhdilla peltoja. Johtaja ei enää asu kylällä ja vain 2-3 työntekijää käy päivittäin siellä töissä.

Näkymän kylätieltä rantaan katkaisevat lähes koko matkalla puut ja pensaat. Ellei koeasemalla tapahdu ratkaisevaa toiminnan vil-

kastumista, pellot aika pian metsittyvät kokonaan.

Hautausmaalta Musakalle

N.K.Y:n talon lisäksi (joka paloi 1942) alueella oli 5 taloa. Nyt jäljellä Aaron Tenkasen Pähkinärinne, osittain kunnostettuna. Inkisen talo lyhistynyt paikoilleen, Lappalaisen ja Henttosen Katrin talot hävinneet ja Pusan Antin ja Bertan talo palanut 2007.

Pähkinärinteen, Larjavan tien, rannan ja Musakan välille jääville Pusan Antin maille on paikallisten asukkaiden ilmoituksen mukaan sijoittunut 50 uutta asuntoa.

Alue Pähkinärinteestä Haukkaniemeen päin, hautausmaan alapuolella, on myös täyteen rakennettu.

Joten kirkon kohdalle rantaan saattaa päästä vielä jostain hautausmaan takaa.

Hautausmaat

Kiitos Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön ja aktiivisten talkoomiesten: Sankarihauta-alue, kirkon paikan muistomerkki ja taulu männyssä, Vapaussodassa kaatuneiden muistokivi ja Huppusen Marian kirkonpaikan viereen tuotu hautakivi muodostavat arvokkaan muistojen ketjun menneeseen.

Pyhäjärven kirkon ja hautausmaan pääportin kivet portinpylväät seisovat vielä tukevasti paikoillaan. Portilla Seija Hirvikoski Sastamalasta. Kuva: Toivo Hinkkanen.

Muut hautakivet ja hautausmaata ympäröineet kiviadat on venäläisten toimesta jo kauan sitten viety pois. Mihin, siitä on ristiriitaisia tietoja.

Vaikka kaikki meikäläiset eivät ajatustani hyväksy, niin itse olen kuitenkin iloinen siitä, että Pyhäjärven hautausmaat ovat säilyneet hautausmaina. Monen seurakunnan hautausmaat kun ovat rakennusmaina tms.

Kirkkoaho

Sitä reunustaa lahjoitusmaatalonpoikien jyrkävä muistomerkki. Säätiön ja talkooväen toimesta useaan kertaan kunnostettu. Lyhty riisuttuna se nyt oli kuitenkin siedettävässä kunnossa.

V. 1997 tehtiin säätiön toimesta anomus kirkkoahon rauhoittamisesta. Monien vaihtojen jälkeen anomukseen saatiin myönteinen ratkaisu v. 1998 ja maastoon alue, noin yksi hehtaari, paalutettiin loka-kuussa 1998.

Kirkkorinne ja pappilat

Kirkkorinteeseen oli jo 1991 aloitettu rakentaa pietarilaisen laitoksen lomakeskusta. Samat tiilirakenteet ovat vielä pystyssä. Edistystä sen verran, että tien viereen kirkolta Ala-Pappilan tiehaaraan on rakennettu korkea ja tukeva rauta-aita.

Yksi siirretty talo seisoo Ala-Pappilan koivukujan yläpään kulmauksessa. Tie alaspäin näytti myllerretyltä. Rakennukset rannasta lienee kaikki purettu.

Ylä-Pappila, joka Viikan kuvaamana oli ennen lasten kesäsiirtolana, on nyt jätetty hylä huostua. Piha

puskia täynnä ja rakennus rapistuu vauhdilla.

Lainamakasiinilta koululle

Lainamakasiinia ei enää ole, kunnantalo palanut luultavasti 1960-luvulla. Metsään, Lahjoitusmaatalonpoikien merkin taakse, Vanhasen Urholtta Katilaan päin ja apteekin takaa kulkeneen tien varteen on kohonnut talo jos toinenkin. Ja piha-aidat ja portit katkaisevat entisen tieyhteyden täysin.

Mannsneeruksen, Apteekin, Diakonissan ja Lääkärin talot ovat pystyssä. Postitalo erittäin hyvässä kunnossa. Siinä asuu eläkkeellä oleva Käkisalmen lääkäri, joka eläkepäivinänsä tekee rakennustöitä muuallakin.

Näiden takana, Punaisen tupien alueella, jne. on vanhoja hävinnyt, mutta runsaasti uutta tullut tilale. Koulut ovat yksityiskäytössä, samoin uuden koulun viereen siirretty Kahvenitsan koulu.

Mitä halusin tällä kertoa?

Tässä jotain havaintoja osasta kotiseutuani. Koko koulupiiriä en ehtinyt kertoittaa. Toiset voivat kertoa omista havainnoistaan. Sen pyhäjärveläisille kuin kaikille karjalaisille haluaisin sanoa: Entisiä kotiseutujamme rakennetaan vauhdilla ja toisaalta ne myös metsittyvät voimakkaasti.

Jos haluatte jälkipolvilenne näyttää ja kertoa, missä meidän perhe tai se entinen naapuri ennen asuivat, alkää viivytkö kotiseutumatkalle lähtöänne.

TOIVO HINKKANEN

Vapaussodassa kaatuneiden vaurioitunut muistokivi entisellä paikallaan Pyhäjärven hautausmaalla venäläisten hautojen ympäröimänä. Kuvat: Toivo Hinkkanen.

Antti Pusan talon rauniot, paloi 2007. Tässä talossa lapsena kävin Markussedän lastentunteja radiosta kuuntelemaan. Vieressä uusi koti talossa 1946 alkaen asunelle vanhalle emännälle, 92 v. Liikuntakyvyttöä vanhusta miniä ja poika hoitavat.

Kuopio täyttyi karjalaisista kesäjuhlijoista; Karjalan Liitolla tulossa 70-vuotisjuhlavuosi

Karjalaiset kesäjuhlat, nyt 61. kertaa, vietettiin tänä vuonna Savon sydämessä Kallaveden rannalla 12.-14. kesäkuuta Karjalaisseurojen Kuopion piirin ja Karjalan Liiton toimiessa järjestäjinä.

Kesäjuhlien eri tilaisuuksiin osallistui järjestäjien ilmoituksen mukaan lähes 10 000 kävijää kolmen päivän aikana. Pohjois-Savoon sijoitettiin noin 40 000 evakkoa, suurin osa Laatokan Karjalasta. Perjantaina oli ohjelmassa asutus-toimintaa käsittelevä seminaari.

Lauantaina oli mm. maraton sekä piirakka- ja kyykkäkilpailut. Tärkeä juhlapahtuma oli myös kuorokavalkadi, jossa salintäytei-

nen yleisö sai kuulla esimerkiksi tamperelaista Karjalan Kaikua. Esitimme englantilaisen kansansävelmän ”Lilja, ruusu, kirsikkapuu” sekä Aili Runne’n sanoittaman ja säveltämän ”Kaipaen rannoille Laatokan”, jolloin kuuluttajakin herkistyi muistelemaan äitinsä kanssa ensi käyntiään Laatokan rannalla.

Lauantaina oli vielä juhlien avajaiset ja monia muita tilaisuuksia eri puolilla Kuopion kaupunkia.

Sunnuntaina puolenpäivän aikaan lähes 1500 juhlavierasta täytti torin ja marssi kulkueena juhlapaikalle. Marssi on aina yhtä hieno kokemus niin mars-sijoille kuin reitin varrella olevalle yleisöllekin – näh-

dä lippuja, kansallispukuja sekä kuulla torvisoittoa ja laulua.

Päiväjuhla Väinölänniemien kentällä päätti tämänvuotiset juhlat auringon paistaessa ja noin 200 karjalaisen lipun reunustaessa kenttää airueineen.

Ensi vuonna Karjalan Liitto täyttää 70 vuotta, ja juhlat pidetään Helsingissä osana juhlavuoden tapahtumia – lähdetään joukolla mukaan.

PIRJO KIIALA

Juhlakulkueessa Pyhäjärvi-kyllä kanto Markku Joro.

Vuoden parasta karjalaista pitäjä- ja kyläkirjaa etsitään nyt toista kertaa

Tänä vuonna Karjalan Liitto valitsee toista kertaa vuoden karjalaisen pitäjä- ja kyläkirjan. Kilpailuun voivat osallistua kaikki 1.10.2008 ja 30.9.2009 välillä julkaistut pitäjä- ja kyläkirjat.

Kilpailuun osallistuvat kirjat sijoitetaan Karjalan

Liiton kirjastoon tutkijoiden ja muiden kiinnostuneiden käyttöön.

Kisaan osallistuvista julkaisuista ilmoitetaan kirjan toimituskunta, julkaisu-aika ja mitä pitäjää tai minkä pitäjän kyllä kirja käsittelee.

Kilpailun tulokset julkaistaan marraskuussa pitäjäpäivän yhteydessä 14.11.2009.

Kisaan osallistuvat teokset toimitetaan 30.9.2009 mennessä Karjalan Liiton toimistoon, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki.

Lisätietoja:
Mervi Piipponen,
p. (09) 7288 1714,
mervi.piipponen@karjalanliitto.fi tai
Saija Pelvas
p. (09) 7288 1715,
saija.pelvas@karjalanliitto.fi.

Karjalan Liiton juhlavuoden 2010 alustava ohjelma

Tammikuu

23.1.2010, Karjalan kirkot ja hengellinen toiminta -seminaari ja näyttely Karjalatalossa.

Helmikuu

27.-28.2.2010, Karjalainen järjestötoiminta 100 vuotta -juhlariesteily yhdessä Karjalaisen Nuorisoliiton kanssa, Tallinna. Kalevalan ja karjalaisuuden päivän juhla.

Maaliskuu

6.-7.3.2010, Ekumeeniset hengelliset päivät Mikkeliissä 13.3.2010, Talvisodan päättymisestä 70 vuotta, muistotilaisuus Helsingissä.

Karjalainen ruoka, ruokamarkkinat ja näyttelyt

Huhtikuu

20.4.2010, Karjalan Liiton perustamisen juhlapäivä 20.-21.4.2010, Juhla Karjalatalossa Helsingissä, juhlaseminaari ja -vastaanotto, Evakkovaiheet-valokuvanäyttely, Karjalatalo. Karjalan Liiton historiikin julkistaminen.

Toukokuu

22.5.2010, Asutustoiminnan muistomerkin paljastaminen, Veikko Vennamo ja asutustoiminta -seminaari Lapinlahdella.

Kesäkuu

Juhlaviikko 14.-20.6.2010, seminaareja ja näyttelyitä, Karjalatalo. Karjalaisen kulttuurin seminaareja, esityksiä, kansallispuvut, urheilu, kirjallisuus/pitäjäkirjat, karjalainen musiikki ja laulu.

Karjalaiset kesäjuhlat 19.-20.6.2010, Karjalaiset laulujuhlat - Karjalainen musiikki ja laulu.

Lauantain avajais- ja sunnuntain päiväjuhlapaikka:

Finnair Stadium, jalkapallostadion, Helsinki

Ruokailut ja karjalainen tori: Töölön kisahalli

Juhlapaikat: Karjalatalo Käpylässä ja Finnair Stadium ja Töölön kisahalli Olympiastadionin vieressä Töölössä.

Elokuu

20.8.2010, Taiteiden yö, Helsinki. Lasten ja perheiden taiteiden ilta. Toteutus yhdessä Karjalaisseurojen Uudenmaan Piirin ja Kansanmusiikkiopiston, Karjalaisen Nuorisoliiton sekä Suomen sukututkimusseuran ja Sukuseurojen Keskusliiton kanssa.

Syyskuu

Karjalainen varhainen historia -seminaari ja näyttely

Lokakuu

Järjestötoiminnan seminaareja; 2011 liittokokoukseen valmistautuminen. Karjalainen elämäankaari – elämän eri vaiheet -seminaari ja näyttely

9.-10.10.2010, Sukuseurapäivät

Marraskuu

13.11.2010, Pitäjäpäivä ja järjestöseminaari

30.11.2010, Talvisodan alkamisen muistotilaisuus Helsingissä

Joulukuu

6.12.2010, Itsenäisyyspäivän juhla, Karjalatalo, Helsinki Karjalaiset joulumyyjäiset, Karjalatalo.

Muutokset mahdollisia.

Lisätietoja Karjalan Liitosta. www.karjalanliitto.fi

Kirjallista tietoa Pyhäjärven kunnan keskustan asukkaista ja elämästä ennen sotia kuntamme nykyisille asukkaille

Pyhäkylä-Seuran edustajat lahjoittivat 16.6.2009 paikallisten asukkaiden käyttöön **Pyhäkylän koulupiirin kartan** ja kirjasarjan **Kaunisti Vpl Pyhäjärveä** osat I ja II. Lahjoituksen otti vastaan nykyisen Pyhäjärven kyläneuvoston – vastannee meillä kuntaa – puheenjohtaja Nikolai Ivanovits Babin. Henkilöt vas. tulkimme Antti Musakka, kunnanjohtaja Nikolai Ivanovits Babin, sekä Kirjatoimikunnan jäsenet Toivo Hinkkanen, Irma Karppanen ja Pentti Kiuru. Kuva Mauri Hauhia.

Kallenkartanon väkeä kesäpotretissa 1930-luvulla.

Porissasta poimittua: Moskovon kaupasta lakritsiipiippu ja limonaattia hiivan hakijalle

Olipa kerran kinkerit eli lukuset **Tatin Taavetin** talossa. Piti virittää asiaankuuluva virrenveisuu hartauden vahvistamiseksi. Kun ääntä ei alkanut kuulua, tokaisi menoja pomottanut, ilmeisen hyvin ruokapöydässä viihtynyt pappi: ”No, kun ei muut laula, niin laulanhan minä, laiha poika”. Ukot ja akat vilkaisivat syrjäkarein toisiinsa, jotkut vähän paheksuvan oloisina, mutta ääntä alkoi tulla tuvan täydeltä.

Olinhan siellä minäkin, kuin vanha Stool Suomen sodassa. Tapaus muistui mieleeni, kun keräsin rohkeutta muistellakseni entistä Kallenkartanoa, koska jossain tämän rakkaan Pyhäjärvi-lehden jutussa täytmöisiä entisen elämän kuvauksia toivottiin.

Tosinhan minulla, kuten ei monella muullakaan Valkeamäen asutuskylän asukkaalla ollut, eikä ole ihan täysiä pyhäjärveläisyyden oikeuksia. Syntyperäioikeus oli jäänyt jonnekin muualle Suomeen, mutta kyllä me maailman hartioilta Pyhäjärvelle rantautuneetkin koetimme parhaamme mukaan jakaa seudun ilot ja surut.

Antinkadulta

Kallenkartanoon

Vanhempani **Väinö** ja **Eli** **Lehtinen** muuttivat Pyhäjärvelle Kallenkarta-

noon kesällä 1932. Heidän näistä riveistä vastaava poikansa täytti tuolloin kolme vuotta. Kun ystävälliset naapurit kyselivät pojalta nimeä, vastaus kuului aina niin, että siihen liittyi osoite ”Antinkatu 24”. Se tuli perintönä Lappeenrannasta.

Ihmisillä oli tuosta minun osoitteestani lystiä, vaikka en minä siinä mitään vitsiä nähnyt; jotkut eivät millään tahtoneet oppia nimeäni, vaan joutuivat kysymään aina uudestaan.

Kallenkartanon ihmiset olivat ylipäänsä mukavia ja suhtautuivat myönteisesti lapsiin jos aikuisiinkin. Se piiri, mistä kokemuksia mieleeni kertyi, alkoi rajavartija **Simo Aallon** asu- muksesta jatkuen **Kinnusen**, **Rantalaisen** ja **Kytösen** taloihin.

Taas Kalmpolvesta päin piiri käsitti **Äijön**, **Kalmin**, **Lahden** ja **Silvennoisen**, keskeltä Porissaa kotiani lähinnä **Kekin**, **Tatin**, **Joron** ja **Reinikaisen** perheet, ja vähän kauempaa **Kaasalaiset**, **Ryhäset** ja **Karviset**.

Pikkupojan horisontista olivat **Pärssinen** ja **Niukkanen** siellä ampumaradan ja näkötorin suunnalla jo aika kaukana.

Moskovassa hiivan haussa

Kalmpolven puolessa si-

jaitsi kyläkauppa. Se oli kai vasemmistolainen osuusliike. Valtaosalta maalaisliittolaisittain asennoitunut kylä risti kaupan ”Moskovaksi”.

Nimi aiheutti monipomuisia tilanteita. Kun myymälän hoitaja oli kyläilemässä, perheen pikkutyttö kai karamellin houkutuksesta vastasi tiedusteluun, kenen tyttö hän oli: ”Isän tyttö ja äidin tyttö ja Moskovon sedän tyttö”.

Moskovassa joutui jo pikkupoikakin juosta kipaise- maan hiivan haussa. Usein siellä istui ukkoja kiireitä välttämässä. Paikalla vallitsi väärentämätön entisajan maakauppattunnelma.

Tärkeä artikkeli hiivan hakijan kannalta olivat lakritsiipiiput. Semmoisen sai joskus ostaa juoksupalkaksi ”piikillä” eli 25 pennin rahalla. Lakritsiipiipun kop- paosan mustuuden päälle sirotellut punaiset nonparellit tuottivat hypnoottista mielihyvää.

Limonaati oli kuin täyttymätön unelma

Lakritsiipiipun päivä oli suurta juhlaa, mutta **Kytösen Topi** järjesti vielä suu- remman.

Hän istuskeli kauppaan mennessäni tiskin vieressä tyhjentämässä limonaati- pulloa. Nähtävästi panin pullon merkille katse kai- hoja täynnä. ”Tykkäisitkö

sinäkin limonaatista”, Topi kyseli. Tietysti tykkäsin. Sel- laisen nektarin nauttimisen autuus oli normaalioloissa täyttymätön unelma.

Tapahtui sellaista, mikä piiriyti ajaksi hiivanhakijan mieleen: Topi osti juotavakseni pullon punaista limonaattia, jonka siinä kylä- kaupan ystävällisyyttä uh- kuvassa ilmapiirissä nautis- kelin.

Kytöset pitivät lapsista, mutta heillä ei ollut omia perillisiä. Kun sitten **Juho Skaffari** osti Kytösen pai- kan, tuli siihen pihapiiriin vanhempien lisäksi kolme virkeää miehenalkua, joi- den kanssa kaveerasin.

”Anna pojalle, mitä tarvitsee”

Vanhin veljeni **Väinö** sai puolestaan Pyhäjärven ase- man seudun osuuskaupalla ikimuistoisen näytteen toi- sen isännän, **Joron Matin**, naapuruuden laadusta. Se ansaitsi ikuistua pa- remman kynän kuin tämän kirjoittajan hallussa on.

Lehtisen perhe oli pari, kolme ensimmäistä vuota- taan Koivukankaan tilalla taloudellisesti äärettömän ahtaalla. Osuuskaupasta ostettiin elintarvikkeita ti- liin, jota hoidettiin, kun an- siotöistä saatiin tuloja.

Väinö oli kauppareissul- la jälleen kerran tehnyt os- toksia tavalliseen tapaan, mutta kaupan hoitaja ei

suostunutkaan myymään il- man käteismaksua. Hänen mielestään tilille oli kerty- nyt liiaksi velkaa. Kaikki elintarvikkeet jauhoja myö- ten olivat perheeltä lopus- sa.

Matti Joro sattui olemaan kaupassa. Todetessaan ti- lanteen hän sanoi myymä- länhoitajalle: ”Se on sellas- ta asiaa, että anna pojalle, mitä tarvitsee. Minä men- nen maksusta takuuseen. Miten ne jaksavat töitä teh- dä, jos ei heillä ole mitä syödä?”

Sitten vielä hän kehotti Väinöä ottamaan reilusti kaikkea tarpeellista, ja veli- mies – joka oli aika riski- nuorukainen – on muistel- lut, miten hänellä oli vaike- uksia tuoda pyörän päällä kuljettamansa tavaralasti perille. Niin saatiin ruokaa pöytään ja evästä työmail- le, eikä Mattikaan joutunut takuita maksamaan.

Matti oli vapausoturi, haavoittunutkin vapausso- dassa, perin juurin isän- maallinen, yhteistä hyvää ajatteleva valpas ja hyvä- tahtoinen mies. Samanlais- ta ystävällisyyttä kuin mie- hensä osoitti Joron emän- tä, jonka sisar oli **Jalmari Kalmin** vaimo. He olivat omaa sukuaan Raudusta.

Leikkisä marjanpoimija

Taisin olla ehkä 6-7 vuo- den vanha, kun kerran vii-

nimarjasadon kypsyessä minuakin pyydettiin Joron lasten kanssa satoa korjaa- maan.

Joron puutarha oli varsin rehevä ja hyvinvoipa. Si- hen liittyi iso mehiläistar- ha, minkä antia käytiin sor- mella koukkaamassa, kun hunaja oli lingossa sopi- vasti ulkoeteisen penkissä.

Pääasiana oli kuitenkin marjain keruu. Sitä varten **Alma** antoi minulle tyhjän sokeripurkin. Alettiin hom- mat, **Kati**, **Aira**, **Pekko** ja minä – maisteltiinkin vä- hän.

Sitten joku keksi, että lei- hataan välillä. Rehevä pen- saikko tarjosi hyviä mah- dollisuuksia; piilotteltiin, juostiin, mekastettiin. Aika kului hupaisasti. Yllättävän pian täytyikin lähteä kotiin.

Vein **Almalle** laatikkoni: siihen oli kertynyt pari kou- rallista pohjalle. ”Onhan työstä palkka saatava”, sa- noi Alma, otti keittiön kaa- pista kai itse keräämänsä täyden astian, kaatoi mi- nun sokerilaatikkoni täy- teen ja sanoi: ”Vie äidille terveisiä”.

Minulle jäi häiritsevä tun- ne, että työn ja palkan suh- teessa oli jotain outoa.

ERKKI
LEHTINEN

Kärsivällisesti, mutta monta kokemusta rikkaampana

JATKOA etusivulta

Löytyykö yöpaikkaa

Aamupalan jälkeen alkoi sitten varsinainen oma-toimimatkailu. Ensimmäisenä kohteena oli Pähkinälinna. Markku Evala oli aikaisemmin käynyt paikalla ja hän esitteli linnoituksen historiaa.

Pahasti oli täälläkin ajan hammas kohdellut rakennuksia, joista osa oli toiminut mm. vankilana. Jo edellisenä päivänä alkanut sade jatkui varsin voimallisena.

Pysähdyimme venäläisiä panssarivaunuja omaavalle museo-alueelle, josta jatkoimme kohden Lotinapeltoa. Olimme kaikki kulkeneet aikaisemmillä matkoilla tätä Petroskoihin kulkevaa tietä, tosin toiseen suuntaan.

Reilu 200 kilometriä ajettuaamme tuttu Syvärin ylittävä nostosilta olikin edessämme. Käännyimme kaupunkiin tarkoituksella etsiä yöpaikkaa paikallisista majapaikoista. Lotinapelto-Pellonlinna on 26 000 asukkaan kaupunki. Yhtään vuodepaikkaa ei ollut kaupungissa vapaana.

Ei muuta kuin eteenpäin. Emme uskaltaneet lähteä ajamaan Syvärin eteläpuolta, vaikka seuraava kohteemme Syvärinniska ja Ääninen olivatkin tien päässä. Siispä ajoimme sillan yli ja vajaan tunnin kuluttua saavuimme **Aleksanteri Syväriläisen** luostarille.

Luostarin vieressä oleva matkustajakoti ei sekään pystynyt antamaan koko ryhmälle majoitusta, mutta reilut kymmenen kilometriä eteenpäin ajettuaamme tärppäsi ja saimme yöpymisen kahteen kolmen hengen huoneeseen.

Sateisesta säästä johtuen olimme nauttineet vain kevyen makkara-kahvilounaan ja nyt söimmekin itsemme herroiksi hotellin baarissa kohtuulliseen hintaan. Myös majapaikan hinta oli vain 450 ruplaa henkeä kohden.

Kohti Syvärinniskaa

Kurkistaessamme ulos aamulla huomasimme sateisen sään jatkuvan. Niinpä nautimme aamupalan hotellin pienessä ruokalassa ja palasimme takaisin Lotinapelton sillalle ja käännsimme Wolkkarin nokan kohti Äänistä.

Inkeriläisperheen vieraana vas. rva Kämärä, Uuno Kulmala, Villehard Kämärä, Hannu Korpela, Pekka Lehtinen ja Reino Äikiä.

Nyt ajoimme koko matkan aluetta, joka jatkosodan aikana oli ollut suomalaisen valtaamana ja jossa varmasti myös pyhäjärveläisiä oli ollut mukana taisteluisa.

Jos oli tie eräin osin tosi hyvää niin suurimmaksi osaksi kuopatkin tulivat tuksi. Ohitimme kaukaa Syvärin voimalaitoksen ja iltapäivällä saavuimme Podporoziin eli Syvärin kaupunkiin. Kaupungissa on asukkaita tällä hetkellä reilut 20 000. Alueella on runsaasti metsäteollisuutta.

Tutkittuamme karttaa ja paikallisia asukkaita haastateltuaamme saimme kuulla, että meillä olisi vielä 100 kilometrin matka Äänisen rantaan. Tarkoituksemme oli nimittäin Syvärinniskassa – Voszenessa olevan lossin avulla ylittää Syväri ja suunnata sieltä Aunukseen.

Kartan mukaan matkamme tulisi muodostumaan liian pitkäksi ja niinpä päätimme sateessa palata takaisin. Markku oli tuolla kaukana kerran käynyt ja kertoili nyt sodanaikaisesta suomalaisten Syvärin ylityksestä.

Aunus ja Pitkäranta suuntana

Sateesta johtuen jouduimme tyypistämään lounastauon minimiin ja niinpä paluumatkalla keittelimme linja-autokatoksessa kahvit

ja kuumensimme Kivikylän grillimakkarat.

Palasimme takaisin Petroskoiin tielle ja suuntasimme matkamme kohden Aunusta ja vanhaa rajaa. Aunuksen kaupungissa tapasimme Suomea puhuvan mummon ja ojensimme hänelle pari kahvipakettia.

Aunuksessa on lukuisia hotelleja, mutta mielemmme veti Salmia ja Pitkärantaa kohti. Koetimme olla tarkkana siitä, koska ylittämme vanhan rajan, mutta niin vain kävi, että entistä rajamerkkiä emme tällä kertaa löytäneet.

Sitä vastoin pysähdyimme Laatokan rantaan kuvaamaan mahtavia Laatokan aaltoja. Monesti on Laatokka tullut nähtyä, mutta koskaan ei näin myrskyisenä kuin nyt.

Entuudestaan tuttu Pitkärannan hotelli oli jo suomalaisten miehittämä, joten ei auttanut kuin jatkaa yöpaikan etsimistä. Oma-toimimatkajia kohtasi kuitenkin suuri onni, sillä saimme vuokratuksi aivan uudelta alueelta lomamökin, johon kaikkiaan olisi mahtunut 15 henkilöä nukkumaan.

Mökki maksoi meille yhteensä 8000 ruplaa, mutta se kannatti. Saunoimme omassa saunassa ja terasilla paistoimme muurin pohjapannulla mahtavan annoksen lettuja ja mikrol-

Hannu Korpela ja mainio ajopelimme.

la lämmitimme makkarat lisukkeineen. Vaikka majapaikka sijaitsi Laatokan lahdelta, sateinen ja tuulinen sää piti meidän sisätiloissa.

Aamulla valmistimme aamupalan ja myöhemmin päivällä maittavan perunakeiton Yrjö Inkisen metsästysseurueen riistapurkien sisällöllä hyödettyinä.

Viimeinen yö Sortavalassa

Matkamme viimeinen yö päätettiin viettää Sortavalassa. Matkalla sinne poikesimme vielä Surun ristillä Pitkärannassa.

Sortavalassa heti ensimmäisessä hotellissa meitä

tärppäsi, vaikka oli lauantai-ilta, ja niin nukuimme herroiksi hotelli Sortavalan tilavissa huoneissa. Itse kaupunki oli meille kaikille entuudestaan tuttu, joten tyydyimme nyt vain lyhyeen kiertoaajeluun kaupungissa.

Hyvissä ajoin aamulla suuntaisimme matkamme kohden Värtsilän raja-asmaa, ja muutaman tunnin ajomatka Huittisiin saattoi alkaa.

Näin olimme jälleen yhtä matkakokemusta rikkaampia. Vaikka paikallisista kaupista voi ostaa jo huoletta ruokatarpeita, olimme varautuneet aika pitkälti oma-toimiseen ruuan ja kahvin

valmistukseen. Grillimakkarat, etukäteen paistetut ja jäädytetyt kyljykset sekä purkkiin säilöttyt tuotteet omasivat valmiudet hyviin ateriahetkiin. Rautaisannoksi varatut 12 hernekeittopurkkia jäivät kokonaan käyttämättä.

Maastossa tapahtuneet kahvi- ja ruokahetket antoivat myös hyvän hetken matkanäkymistä keskusteluihin.

Mukana olevilta henkilöiltä vaaditaan pitkää pinnaa, sillä yöpymiset ja matkasuunnitelmat eivät aina onnistu edellisenä iltana tehtyjen suunnitelmien mukaisesti

REINO ÄIKIÄ

Matkaresepti Karjalaan

2 isoa annosta kärsivällisyyttä,
1 1/2 annosta tyytyväisyyttä,
1 annos sopeutuvaisuutta,
1 annos maltillisuutta ja
1 annos joustavuutta.

Kohotusaineeksi

- iso pala iloista mieltä.

Lisäaineiksi sopivat erinomaisesti:

- hyppysellinen kohteliaisuutta,
- kourallinen huomaavaisuutta ja ystävällisyyttä,
- huumorintajua tarpeen mukaan.

Vaivaa taikinaa tarpeeksi kauan pitkämielisyyden kauhalla, niin että aineet sekoittuvat hyvin.

Kaada taikina rauhallisuudella vuokaan, joka on voideltu kiitollisuuden rasvalla. Ripottele pinnalle hiukan hymyä ja paista se rakkauden lämmössä tarpeeksi kypsäksi. Kypsyyttä voit koetella matkatoveristasi piikillä. Jos piikkiin ei jää mitään, paistos on onnistunut.

LIISA SAARINEN

14.6.2009

Pyhäjärven matkalaisille

Laatokan mahtavat mainingit ja lintuparvi niiden yllä. Kuvat: Yrjö Inkinen.

Viipuri oli myös suuri vankilakaupunki

Moni Pyhäjärvelle ja muualle Karjalan kannakselle matkaava suuntaa kulkunsa Viipurin kautta. Ehkä yöpyykin siellä, tutustuu vanhan suomalaisen kaupungin nähtävyyksiin, tekee ostoksia ja ihmettelee ilmapiiriä ja elämänmenoa.

Oheisen jutun kirjoittajan sijaan kertoo kaupungin historian ajoista synkien muurien sisäpuolelta. -MRT

Läänin pääkaupunki

Viipuri oli 1930-luvulla, paitsi Suomen toiseksi suurin kaupunki, myös läänin pääkaupunkina Itä-Suomen hallinnollinen, hengellinen ja sivistyksellinen keskus sekä maan suurin varuskuntakaupunki. Vpl. Pyhäjärven pitäjä kuului myös tähän läänin.

Mutta Viipuri oli myös vankilakaupunki. Vanhassa linnassa sijaitsi vankila lähes sen perustamisesta lähtien. Pantsarlahden työ- ja ojennuslaitos toimi 1831-1882 Viipurissa.

Uuden lääninvankilan rakentaminen 1884 Papulan kaupunginosaan oli aikanaan yksi suurimmista ja paljon keskustelua, arvosteluakin herättäneistä valtion rakennustoista.

Viipurin lääninvankilasta tuli 1920-1930-luvulla Suomen suurin lääninvankila. Vankilalla oli myymälä Punaisenlähteen torin varrella, jossa myytiin myös muissa vankiloissa valmistettuja tuotteita.

Vuoden 1905 poliittinen liikehdintä, sortokaudet ja Siperiaan karkotukset, vuosien 1917-1918 tapahtumat, Viipurin lääninvankilan murhenäytelmä 1918, talvisota, vankilan evakuointi ja palaaminen Viipuriin 1941, vankilan korjaaminen, uudelleenrakentaminen ja evakuointi uudelleen sekä Viipurin menetys 1944 liittävät Viipurin lääninvankilan historian Viipurin kaupungin historian keskeisiin tapahtumiin.

Vanhat rakennukset ovat edelleen vankilakäytössä. Näin Viipurin lääninvankilan historia jatkuu.

Viipurin linna vankilana

Viipurin linnaa lienee käytetty jo sen perustamisesta lähtien vangittujen rikollisten säilytyspaikkana. Alkuaikoina vankilana lienee käytetty Pyhän Olavin tornin maanalaista kerrosta. Niissä tiloissa lienee myös toiminut 1400-luvulla kuningas Kristofferin maanlaissa mainittu "Kuninkaan vankila".

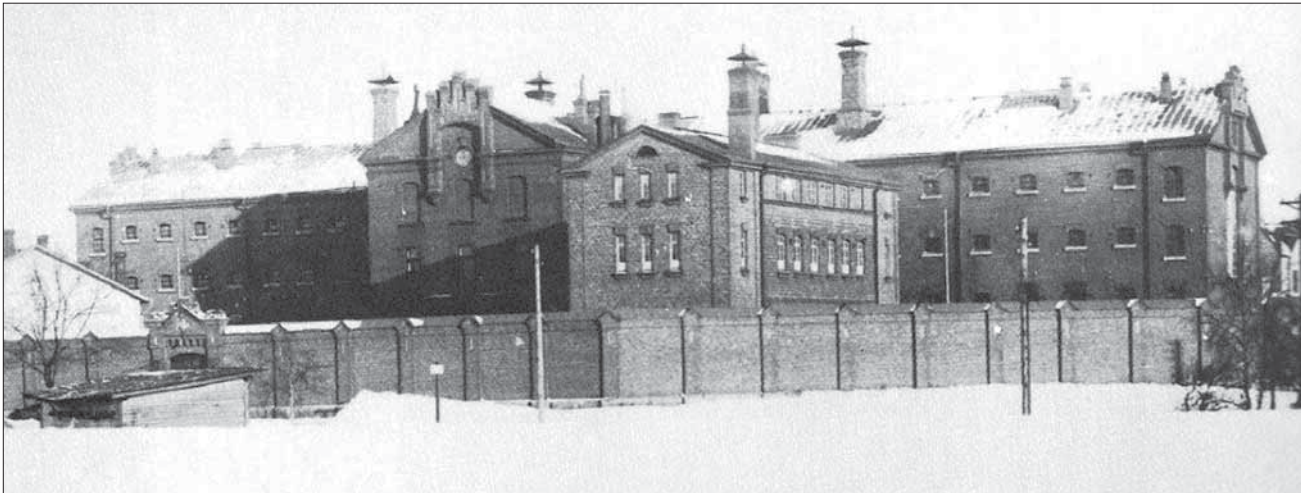
Myöhemmin 1500-luvulla linnassa mainitaan olleen vankitorni, joka sijaitsi miltei nykyisen sisäänkäynnin kohdalla linnaan tultaessa vasemmalla puolella. Tornin jäännökset näkyvät muurissa pyöreänä ulkonemana.

Valtakunnan keskushallinnon saadessa kiinteät muodot 1500-luvun lopulla ja seuraavan vuosisadan alussa myös linnoissa olleet vankilat ja niiden käyttö etenkin vaarallisimpien rikollisten turvallisina säilytyspaikkoina vakiintui entisestään. Ratkaiseva muutos tapahtui 1634, jolloin suoritettiin hallinnollinen lääninjakko. Tällöin syntyivät ilman erityistä määrystä läänien kruununvankilat eli lääninvankilat. Näin tapahtui myös Viipurissa.

Lääninvankila toimi 1600-luvulta lähtien pääasiassa linnan pohjoisen ympärysmuurin rakennuksissa, jotka osittain olivat kolme- tai kaksikerroksisia ja osittain yksikerroksisia. Ympärysmuurin länsiosassa oli pääasiassa varastoja.

Pantsarlahden työ- ja ojennuslaitos

Työ- ja ojennuslaitoksen perustamiseen vaikutti irtolaisten ja pikkurikollisten

Viipurin lääninvankila 1938.

määrän kasvu 1800-luvun alkupuolelta sekä vapausrangaistusten käytön lisääntyminen. Myös muualta maailmasta tulleet valistuksen ajan uudet käsitykset rangaistuksen tarkoituksista lisäsivät vankimääriä. Tavoitteeksi asetettiin lakia rikkoneen palauttaminen yhteiskunnan hyödylliseksi jäseneksi.

Työ- ja ojennuslaitos perustettiin entisen rokotustalon paikalle Pantsarlahden. Työlaitos sijaitsi kauppaoppilaitoksen ja merenkulkukoulun vierisellä tontilla Pontuksenkadun varrella. Laitos aloitti toimintansa jo vuonna 1821, mutta täysipainoisesti työlaitos pystyi aloittamaan vasta 1831. Työlaitos sai talojensa viereisen suon työkohteeksi. Siitä oli tehtävä viljelyskelpoista maata. Työlaitoksen miehet tekivät myös maatalous- ja puutarhatöitä ja taloustöiden ohella räätälin, suutarin, sepän ja kivanhakkajan töitä. Laitokseen perustettiin myös tiiliruukki. Maanviljelys- ja puutarhatyöt tehtiin työ- ja ojennuslaitoksen maihin kuuluneilla Uudenkartanon ja Maaskolan tiloilla. Uudenkartanon tilalle perustettiin myös 40 tyttöä ja poikaa varten kasvatustila. Pantsarlahden työ- ja ojennuslaitos

majoitti ja työllisti keskimäärin 60 vankia.

Pantsarlahden työ- ja ojennuslaitos lopetettiin 1882. Laitoksen lopettamiseen vaikutti paitsi irtolaisten väheneminen lainsäädännön muuttuessa ja se, että Lappeenrantaan perustettiin työvankila miespuolisia irtolaisia varten.

Uuden lääninvankilan rakentaminen Papulaan 1884

Yhteiskunnallinen kehitys ja lainsäädäntö olivat maassamme pysähdyksissä 1860-luvulle saakka. Maassamme noudatettiin vielä vuoden 1734 rikoslakia.

1800-luvulla alkoi yhteiskunnallinen uudistustyö, joka muutti myös vankilaolet. Vuonna 1866 annettiin asetus vapausrangaistusten täytäntöönpanosta, joka lisäsi olennaisesti vapausrangaistusten käyttöä. Tavoitteeksi tuli rikoksen tekijän parantaminen ja kasvattaminen. Kunkin vangin kohdalla otettiin käyttöön progressiivinen eli asteittaisen edistyksen järjestelmä. Sen mukaan vanki sai rangaistusaikanaan vähitellen työnteon ahkeruudella, opiskelulla ja hyvällä käytöksellä etuja itselleen ja paransi toimintaansa tavoitteena rikokseton elämä vapautumisen jäl-

keen. Katsottiin myös, että vangin tuli, jos mahdollista, asua yksinään sellissään. Silloin hän säästyisi muiden vankien turmelevalta vaikutukselta ja olisi herkempi vastaanottamaan opetusta ja hengellistä kasvutusta.

Koska maassamme ei ollut progressiivijärjestelmän edellyttämiä sellivankiloita, päätettiin rakentaa kaikkiaan seitsemän lääninvankilaa ja kolme kuritushuonetta. Näistä vankiloista yksi oli Viipurin lääninvankila.

Viipurin lääninvankilan rakentaminen oli uusien lääninvankiloiden rakentamishohjelmassa ensimmäisenä. Rakentaminen aloitettiin maaliskuussa 1881 ja vankila otettiin käyttöön huhtikuussa 1884. Rakennuspiirustukset laati yliarkkitehti Ludvig Isak Lindqvist. Vankilan rakentamiskustannukset olivat 480.000 markkaa. Vertailun vuoksi mainittakoon, että samaan aikaan rakennettu keskuskansakoulu maksoi 400.000 markkaa ja myöhemmin vuonna 1893 valmistunut tuomiokirkko 449.000 markkaa. Vankilan rakentaminen, suuret kustannukset ja uudenlaisen vankilatoiminnan aloittaminen herättivät paljon keskustelua ja arvostelua,kin viipurilaisten keskuudessa. Kirjoitettiin palatsimaisesta koppivankilasta, mutta myös vankeinhoidon uusista tehtävistä rakentavaan sävyyn.

Vankilan rakentamista jatkettiin seuraavina vuosina. 1895-1896 valmistui sai-

raalarakennus sekä desinfiointirakennus. Vankila ympäröitiin tiilimuurilla.

Vuonna 1906 jatkettiin kahta asutosiipeä ja näin saatiin lisätilaa vangeille. Työhuonerakennus valmistui vuonna 1910.

Vankilarakennuksen kolmatta asutosiipeä jatkettiin vuonna 1914.

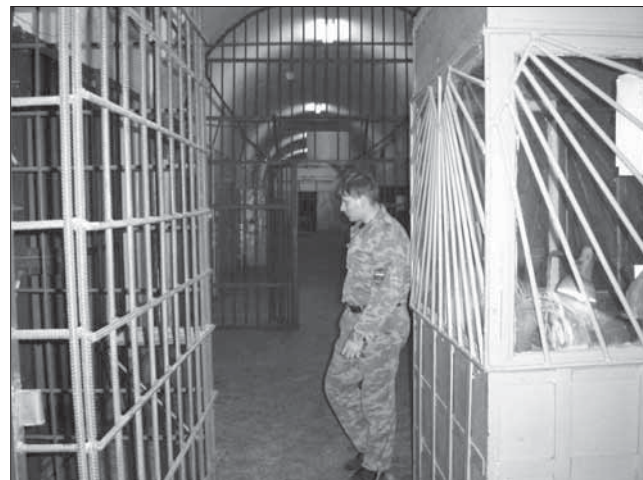
Suomen suurin 1920-1930-luvuilla

Valmistuttuaan lopulliseen muotoonsa 1914 vankilassa oli yhdelle miesvangille tarkoitettuja seljettä kaikkiaan 161 ja yhdelle naisvangille tarkoitettuja seljettä 35. Miesvankien yhteishuoneita oli 6.

Henkilökunnan määrä oli 1930-luvulla 72. Henkilökuntaan kuului johtaja, apulaisjohtaja, pastori, lääkäri, 2 opettajaa, talouspäällikkö, kansliahenkilökuntaa 6, työnjohtajia ja työmestareita 6, vartiopäällikkö, vahtimestari ja 51 vartijaa.

Vaikka lääninvankila oli lähinnä tutkintavankien sijoituspaikka, sakko- ja vankivankien määrä nousi ajoittain korkeaksi. Tutkintavangeilla ei ollut työpakkoa, mutta muille oli järjestettävä työtä. Vangit työskentelivät vankilassa paitsi talous-, rakennus- ja korjaustöissä myös puusepänverstaalla, maalaamossa ja pajalla. Lisäksi osa vangeista työskenteli joko asunto-osastojen yhteishuoneissa tai omilla seljessään. Naisvangit työskentelivät pesulassa, mankelissa ja tekivät ompelu- ja kudontatöitä.

Vangeille annettiin myös koulutusta. Hengellisellä

Nykpäivinä vankilaa on alettu peruskorjaamaan.

Näkymiä vankilan käytävältä 27-28.4.1918.

Syksyllä 2004.

työllä oli tärkeä merkitys tuon ajan vankiloissa. Vankilassa oli kirkko, jossa pidettiin pyhäpäivisin jumalanpalvelus. Naisvangit istuivat kirkon parvella, josta ei ollut näköyhteyttä alhaalla istuviin miesvankeihin. Vankilan päivä aloitettiin ja lopetettiin lyhyellä hartaushetkellä vankilan kesikäytävällä. Vankilassa ei ollut opetustiloja, vaan opetusta annettiin selleissä ja yhteishuoneissa. Vankiluku oli korkeimmillaan lääninvankilassa 1933, jolloin vuoden viimeisen päivän vankivahvuus oli 435 miesvankia ja 66 naisvankia.

Vuosien 1917-1918 tapahtumien vaikutukset

Yhteiskunnallisen tilanteen kärjistymisen vuonna 1917 heijastui myös Viipurin lääninvankilan toimintaan.

Tilanne Viipurissa maaliskuussa 1917 oli jännittynyt ja levoton. Viipurin kasarmit olivat täynnä venäläistä sotaväkeä. Viestit levottomuuksista muissa kaupungeissa olivat johtaneet kurin hölymiseen. Maaliskuun 17. joukko venäläisiä sotilaita tunkeutui lääninvankilaan, jossa he mursivat auki sellejä, anastivat ja hävittivät sekä valtion että vankien omaisuutta ja vapauttivat vankilasta 366 vankia jättäen jäljelle ainoastaan 2 itävaltalaisista

sotavankia sekä 2 heikkomielistä vankia. Vangit palasivat lähes kaikki itse vankilaan takaisin.

Suomen itsenäistyminen joulukuussa 1917 ja sen jälkeen tammikuussa syttynyt kansalaissota johtivat siihen, että Viipurin lääninvankilassa vankilan johto kieltäytyi työskentelemästä punaisten johdon alla.

Vartijakunta jäi kuitenkin hoitamaan tehtäviään, mikä olikin hyvä asia siksi, että vankien huolto ja järjestäytymisen ylläpito jäi ammattihenkilökunnan hoitoon. Vankilaan muodostettiin monien kokouksien jälkeen vartijaneuvosto, joka muodollisesti ryhtyi johtamaan vankilaa. Käytännössä vankilaa johti vankilan vahtimestari **Alfred Mannermaa**. Punaisten vapauttivat vankilasta koko joukon vankeja ja ottivat vankilaan vangiksi valkoisia, poliittisia vankeja.

Huhtikuun lopulla punaisten joutuessa häviölle ja taistelujen edettyä Viipuriin, tilanne Viipurin lääninvankilassa oli hälyttävä. Valkoisten joukot olivat 28. huhtikuuta jo Papulanlahden toisella rannalla ja ampuivat sieltä lääninvankilan alueelle. Vankilassa oli sekä rangaistusvankeja, poliittisia vankeja että vartijoita. Lisäksi vankilan kellarikerroksessa oli henkilökunnan perheenjäseniä ja joitakin

ulkopuolisia.

Tällöin 28. huhtikuuta iltapäivällä tunkeutui vankilaan joukko punaisia, joiden päällikkönä toimi **Hjalmar (Jallu) Kaipainen**. Tämä joukko surmasi illan ja yön kuluessa 30 henkilöä. Surmatuista 6 oli vankilan henkilökuntaan kuuluvia: johtaja, 2 vahtimestaria ja 3 vartijaa, sekä 19 poliittista vankia, 4 rangaistusvankia ja 1 pakolainen.

Tilanne laukesi vasta aamuyöstä humalassa olleen joukkion poistuessa vankilasta. Joukon johtaja oli haavoittunut yöllä vankien kanssa käydyssä yhteenotossa ja hänet oli viety punaisten sotasairaalaan, Myllymäen kansakoululle. Siellä hänet tunnistettiin ja kuulusteltiin. Kuulustelujen jälkeen hänet vietiin sairaalan pihalle ja ammuttiin. Myös muut joukkion jäsenet saatiin kiinni ja tuomittiin.

Lääninvankila talvi- ja jatkosodan aikana

Sodan sytyttyä 1939 venäläiset pommikoneet pommittivat Viipuria marraskuun viimeisenä päivänä. Vankilan evakuointi Konnunsuon keskusvankilaan aloitettiin 3. joulukuuta heti aamulla, jolloin ensimmäinen vankiryhmä lähti kävellen kohti Konnunsuota. Autoilla ja hevosilla lähti

pian sen jälkeen toimihenkilöitä, vankeja sekä henkilökunnan perheenjäseniä.

Evakuoinnista huolimatta vankilaan jäi vielä vankeja sekä henkilökuntaa ja vankila jatkoi toimintaansa. Vankilan kirkossa vietettiin itsenäisyyspäivää ja myös joulujuhla. Vankimääräkin kasvoi. Vankila toimi aina 18. helmikuuta 1940 asti. Tuolloin vankilaan osui useita pommeja ja siellä työskentelyn katsottiin olevan mahdotonta.

Sodan aikana vankilarakennus vaurioitui pahoin. Sairaalarakennus ja johtajan asuinrakennus sekä Punaisenlähteen torin varrella sijainnut vankilan myymälä tuhoutuivat.

Venäläiset ottivat vankilan heti rauhanteon jälkeen taas vankilakäyttöön. Vankilassa suoritettiin välttämättömät korjaustyöt, jotka jäivät kesken sodan alettua uudelleen kesäkuussa 1941.

Suomalaiset valloittivat Viipurin 20.8.1941. Jo 13.9.1941 alkoi vankilan kunnostus suomalaisvoimin. Vankila otettiin korjausten jälkeen 1.5.1942 uudelleen vankilakäyttöön. Jatkosodan aikana rakennettiin vankilan sairaala ja henkilökunnan puinen asuinrakennus. Vuonna 1943 aloitettiin uuden nelikerroksisen henkilökunnan asuinrakennuksen rakentaminen. Se valmistui 1944.

Venäläisten suurhyökkäyksen alettua 9.6.1944 oli lääninvankilassa 284 vankia, joista naisvankeja 67.

Vankilan evakuointi aloitettiin 13.6. Vankilan päiväkirjassa on merkintä 20.6. ”lääninvankila siirtyi aamu-yöllä Konnunsuon keskusvankilaan”. Saman päivän iltapäivällä venäläiset valloittivat Viipurin.

Viipurin lääninvankila vuonna 2008

Vallattuaan Viipurin venäläiset ottivat vankilan lähes välittömästi vankilakäyttöön. Tämä oli mahdollista, koska itse vankilarakennus ja myös henkilökunnan asuinrakennukset olivat säilyneet vaurioitumattomina.

Kuten suomalaistenkin aikana, vankila aloitti toimintansa tutkintavankilana, johon on sijoitettu pääosin tutkintavankeja. Heidän lisäksi sinne on sijoitettu pääasiassa vankeusvankeja taloushuolto-, korjaus- ja rakennustöihin.

Venäjän korkean vankiluvun takia vanhan lääninvankilan tilat olivat alusta alkaen riittämättömät. Vankilaan on rakennettu vankitiloja lisää ja muun muassa 1960-luvulla rakennettiin selleihin wc-järjestelmä. Vuonna 2002 on uudistettu selliosastojen suihkutilat. Keittiötilat on uudistettu 2003. Vuonna 2005 toteutettiin korjaustyö talouspalveluun osallistuvien vankien majoitustiloissa. Sen jälkeen on aloitettu vankilaosastojen peruskorjaus.

SEPPÖ MARTTINEN

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
Nokialla
18.-19.7.2009

Pyhäjärvi-tuotteita saatava Nokian juhlapaikalta

Vpl. Pyhäjärvi-juhlilla Nokialla voit hankkia Pyhäjärvi-tuotteita ilman postituskuluja. Saatavana mm:

- * Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö 60 vuotta, hinta 20 euroa
- * Reino O. Kukko ja Kaarle Viika; Vpl. Pyhäjärvi, 25 euroa
- * Kari Uusitalo ja Mauri Vanhanen, Kaiku, joka kiiri kauas (urheiluseuran historiikki), 10 euroa
- * Isännänviiri, suunnitellut Kaarle Viika, 70 euroa
- * Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari, 40 euroa

Muita Karjala-aiheisia tuotteita:

- * Adressit iloon ja suruun
- * Kynttilöitä, kirjoja

Kaunista Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II.

Hinta 95 e ja 15 kpl Pyhäjärvi-joulukortteja, 15 e, yht. 110 e.

Juhlatarjous

Nokian Pyhäjärvi-juhlilla saat nämä yhteishintaan 95 euroa.

Hanki juhlilta edullisesti, säästät myös lähetyskulut, 15 e. Saatavana myös Pyhäkylän koulupiirin karttaa, hinta 12 e.

Vaakunapaitoja, dokumenttielokuva Muistojen järvi ja seuran historiikki

Hanki edullisesti esim. matkaryhmällesi tai sukkokokoukseen osallistujia yhdistävä Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita!

Tilaukset Pärssinen 040-519 3036, kaarina.parssinen@pp.inet.fi tai Korhonen 050-590 5433,

kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.

Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua, erittäin hyvälaatuisia T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL, hinta 12 eur/kpl, 10 kpl yhteishintaan 100 eur.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Vpl. Pyhäjärvellä, saatavana DVD-versio ja Vpl Pyhäjärvi-seuran 50-vuotishistoriikki, kummankin hinta 20 eur/kpl. Kaikkiin postitettaviin lähetyksiin lisätään postituskulut.

Tuotteita saatava myös Pyhäjärvi-juhlilla Nokialla.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Vanhoja karjalaisia työtapoja DVD:llä Alakylän ”Pyrintö” Nuorisoseuran perinnetoimikunta myy DVD-levyn hintaan 15 euroa/kpl. Jos levy toimitetaan postitse, peritään toimituskuluja 2,5 euroa. **Tilauksia vastaanottavat:**

Oiva Kaasalainen
Kannintie 7,
38210 SASTAMALA
Puh. 050-3550169.
oiva.kaasalainen
@kopteri.net

Orjo Pärssinen,
Sarkiantie 169
38300 SASTAMALA
puh. 03-5135294
tai 050-5994096

Tilaa oma Pyhäjärvi-lehti

tai anna ystävälle ja sukulaiselle lahjaksi! Tilaa juhlilla tai soita p. 040 730 2622

vpl. Pyhäjärvi

Viipurin vankilan pienoismalli 1939.

Kaarina Pärssinen ja museonjohtaja Pekka Koskinen tutkivat pyhäjärveläisten koulutyttöjen hiihtokilpailuissa 1930-luvulla palkintona kiertänyttä komeaa tinamaljaa, joka yllättäen löytyi evakkojäämistöistä viime vuonna. Kuvat: Veikko Miikkola.

Kadoksissa olleen evakkomatka päättyi Sastamalan Seudun museo on nyt pyhäjärveläisten hiihtäjätyttöjen kiertopalkinnon koti

Enkkuan koulun tyttöjen Enkkuan koulun sekunnin erolla Enkkuan haltuun voittaman kiertopalkinnon harvinaislaatuinen evakkomatka on päätynyt. Marraskuussa 2008 Vpl. Pyhäjärvi-seuralle lahjoitettu palkintomalja on sijoitettuna arvoiseensa paikkaan, kun se kesäkuun lopulla luovutettiin Sastamalan Seudun museon koelmiin.

Enkkuan koulun viimeisen opettajan **Paul Miikkulaisen** (1890-1959) elossa olevat lapset, tyttäret **Paula** (s.1919) ja **Pirkko** (s.1929) sekä heidän veljensä **Pentti** (s.1925) Miikkulainen luopuivat viime kesänä vanhempensa alkuun kesäpaikaksi ja myöhemmin vakinaiseksi asunnoksi hankkimasta talosta Pornaisten Kirveskoskella. Vinttiä tyhjentäessään he löysivät vanhan ja nuhrusen, tiukasti kiinni narutetun laatikon. Se oli matkannut sodan jälkeen ensin Siikaisiin Paul Miikkulaiselle osoitettuna ja päätynyt sieltä Pornaisiin. Malja löytyi laatikosta ”vaatteiden seasta”.

Sotilastarvikkeita, kuten mantteleita, takkeja, lottapukuja jne. arvokkaan palkinnon lisäksi sisältänyt laatikko oli jäänyt tyystin unhoon. Miikkulaisen lapset eivät muista isänsä koskaan puhuneen laatikosta saati palkintomaljasta sanaakaan ja siksi se pysyi unohduk-

sisä piilopaikassaan. Sisaruksille oli heti laatikon yllättävän sisällön paljastuttua kuitenkin selvää, että kyse on arvoesineestä, joka tulee saattaa ihmisten tietoon ja sijoittaa museoon.

Tinamalja hopeista arvokkaampi

Maljan löytymisestä ja lahjoituksesta seuralle kerrottiin Vpl. Pyhäjärvi-lehden viime joulukuun numerossa. **Reino Äikiä** jäljitti eri tietolähteistä kiertopalkinnon vaiheita 1930-luvulla ja siitä kerrottiin viime maaliskuun lehden numerossa.

Tinaahan on pidetty hopeaakin arvokkaampana metallina. Arvokasta lahjoitusta säilytettiin reilu puoli vuotta pankin tallelokerossa Helsingissä.

Sieltä malja matkasi Sastamalaan, kun kesäkuun 26. päivänä Vpl. Pyhäjärvi-seuran edustajina puheenjohtaja **Kaarina Pärssinen** ja sihteeri **Eeva-Liisa Miikkola** luovuttivat sen Miikkulaisen sisarusten toiveen mukaisesti museolle.

Museonjohtaja **Pekka Koskinen** vastaanotti seuran lahjoittaman maljan Sastamalan seudun museolle, missä entuudestaan on kokoelma pyhäjärveläistä esineistöä, säilytettävänä ja vaihtuvina näyttelyinä osin esillä.

– Tämän lahjoitetun esineen erityisen arvon ja merkityksen ymmärtämiseksi

Museonjohtaja Pekka Koskinen vastaanotti Sastamalan seudun museolle Vpl. Pyhäjärvi-seuralle lahjoitetun kiertopalkinnon. Sen luovuttivat Kaarina Pärssinen (vas.) ja Eeva-Liisa Miikkola.

on todettava, että tiedossani ei ole, että mikään kunta olisi noina vuosikymmeninä lahjoittanut näin arvokasta palkintoa koululaisten hiihtokilpailuiden kiertopalkinnoksi.

– Palkinnot yleensäkin olivat tätä tinamaljaa vaatimattomampia ja niitä lahjoittivat yksittäiset henkilöt tahi joskus yhdistykset. Se, että Vpl. Pyhäjärven kunta oli hankkinut tämän nykyrahassakin arvoituna

erittäin arvokkaan tinamaljan koulutyttöjen hiihtokilpailuihin kiertopalkinnoksi, on aikanaan ollut todella harvinaisen teko, toteaa museonjohtaja Koskinen.

Malja on jo esillä ja nähtävänä museon toisessa kerroksessa, lähellä pyhäjärveläisiä kätten töitä esittelevää näyttelyä sijaitsevassa palkintokaapissa.

KAARINA
PÄRSSINEN

Sastamalan Seudun Museo on kesällä 4.5.-30.9. välisenä aikana avoinna ti-su klo 11-16.

Maanantaisin museo on suljettu.

Osoite Jaatsinkatu 2, 38210 Sastamala (Vammala) www.sastamalankaupunki.fi tai p. (03) 5213 4554. Muina aikoina museo on avoinna sopimuksen mukaan. Ryhmille järjestetään opastuksia etukäteisvarauksin museoamanusenssi Maria Pietilältä.

TAPAHTUMAKALENTERI

Pärssisen Sukuseuran informaatio- ja keskustelutilaisuus pidetään Pyhäjärvi-juhliin liittyen lauantaina 18.7. klo 14.30 Nokian lukion tiloissa. Liity nyt jäseneksi! Ota omat sukututkimuksesi mukaan. Tavataan Nokialla. - Antero.

Kaasalaiset kokoontuvat Nokialla! Tervetuloa Vpl. Pyhäjärvi-juhlien sukuseminaariin la 18.7.2009 klo 12.00 Nokian Lukion auditorioon ja sen jälkeen klo 14.10 alkavaan Kaasalaisten sukutapaamiseen läheisessä luokatilassa. Nähdään, Yrjö S. Kaasalainen.

Saunailta Karjalaisten kesäkodilla. Vpl. Pyhäjärvi-seuran kesäinen tapaaminen ja saunailta Karjalaisten kesäkodilla Jollaksessa Helsingin Laajasalossa torstaina 20.8.09 klo 17.00 alkaen. Seura tarjoaa pullakahvit, saunajuomat ja makkarat voi halutessaan tuoda itse tai ostaa paikan päältä. Aiheena kesän Karjalan matkat kuvineen ja ensi syksyn toiminta, mm. mahdolliset kekrpäivälliset talkoovoimin.

Tarjoiluiden vuoksi ilmoittaudu mielellään ennakoon 16.8. mennessä joko Kaarina Pärssinen p. 040-519 3036 tai kaarina.parssinen@pp.inet.fi tai Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433 tai kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.

Kesäkotit löytyy kartoista osoitteesta Meri Perttilänpolku 8, Villingin saarta vastapäätä. Kartoilla kadun nimi näkyy usein lyhennettynä M.Pertt.p. Julkisilla kulkuneuvoilla sinne pääsee mennessä metrolla Herttoniemen asemalle ja sieltä Jollakseen lähtevällä bussilla nro 85. Bussista jäädään pois Villingin tiehaarassa (Hämeenpajantien pysäkki), missä on viitta Karjalaisten kesäkodille ja -kahvilaan. Kävelymatkaa Jollaksentietä pitkin on hiukan yli kilometri. Tervetuloa, myös vaikka päättäisit asiasta vasta samana päivänä! Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Moukarinheittäjä tähtää seuraavaksi Lontooseen

Tammikuussa lehdessämme oli juttu pyhäjärveläisen **Onni Seppäsen** pojan pojasta, 23-vuotiaasta moukarinheittäjä **Tuomas Seppästä**. Valitettavasti Tuomaksen kilpailukausi päättyi ensimmäiseen kilpailuun Kuortaneen Eliittikisoissa. Tuomas ei kuitenkaan ole moukarinheitosta kokonaan ulkona, vaan hän sai heti kutsun nuorten valmentajaksi perinteisille Kaustisten moukari-kaarnevaleille 25.- 28.6.

Tuomaksen selkä kipeytyi huhtikuun lopulla ja kesäkuun lopun kuvauksissa selvisi, että alaselän nivel on murtunut. Tuomas harjoitteli talven aikana paljon. Hän osallistui mm. kahteen SUL:n Portugalin leiriin ja moukari lensi talvella jo lupaavasti.

Tuomaksen seuraava iso tavoite siintää Lontoon olympiakisoissa.

MARKKU SEPPÄNEN

Pyhäjärvi-lehden seuraava numero:
ilmestyy elokuussa,
aineistojen pitää olla toimituksessa
viimeistään la 8.8. mennessä.

vpl. **Pyhäjärvi**

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasementtie 375
37550 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 25 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 22%

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasementtie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com